

ΝΕΑ

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΟΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΗΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ. Γ. Α. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ. Γ. ΒΟΝΤΖΙΑΔΗΣ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΙΔΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ Κ' 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1860.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ.—Δημηγορία τοῦ Κύρου πρὸς τοὺς παῖδάς του.—Τὸ Εὐαγγέλιον.—Ἡ χριστιανικὴ ῥητορία.—Κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Οὐρανοῖς πατρὸς πρέπει νὰ διεξάγῃ καὶ ὁ γήϊνος πατὴρ ἄνθρωπος τὰ τέκνα αὐτοῦ.—Περὶ ὑγιεινῆς, ἤτοι περὶ διατηρήσεως τῆς ὑγείας (συνέχεια).—Ὁ Ἅγιος Τάφος (συνέχεια).—Σάπφειρος, Ῥουβίνιον, Τοπάζιον καὶ Γάρνιετον ἢ Σύριος λίθος.—Βοσπορικά.—Ὁ Πλοίαρχος ἢ Συμβεβηκότα εἰς τὴν Ἰαμακίην πρὸς τριάκοντα ἐτῶν—Ἐκλεκτὰ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ.—Αἰνίγματα καὶ λύσεις τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ.—Ὁ Παπᾶ Τρέχας (διήγημα διδακτικὸν (συνέχεια).

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΑΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΑΙ ΛΗΓΟΥΣΙ ΤΗΝ 31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΑ.

Ἐν Σμύρνῃ	Δίρ. Ὄθωμ.	4[2	Ἐν Γαλλίᾳ	Φράγ.	17
Ἐντὸς τοῦ κράτους	μετζ ἀργυρᾶ	3	Ἐν Ἰονίῳ πολιτείᾳ.	Σελίν.	12
Ἐν Ἑλλάδι.	Δραχ.	14	Ἐν Ἀγγλίᾳ.	»	13
Ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Γερμανίᾳ.	Φιορ.	7	Ἐν Ῥωσίᾳ.	ξούβ. ἀργυρᾶ	5
Ἐν Αἰγύπτῳ.	μετζ. ἀργυρᾶ	3	Ἐν Ἡγεμονίαις.	Φιορ.	7

ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ.

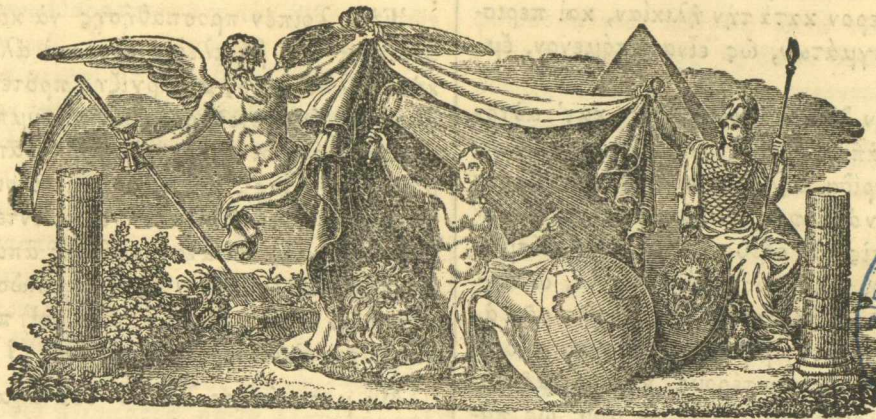
1860.

ΝΕΑ ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

« Ὁ Χρήσιμ' εἰδώς, οὐχ' ὁ πόλλ' εἰδώς σοφός. »

ΕΤΟΣ Α΄.

Ἐν ΣΜΥΡΝῃ, τῇ 1 Ἰουλίου 1860.

Ἄριθ. 20.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥ (1) ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ ΤΟΥ.

ΕΚ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ.

Σ. Σ. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι εἰς ὅλας ταύτας πρὸς παραφράσεις τῶν ἑλληνικῶν λόγων θέλομεν μεταχειρίζεσθαι πάντοτε ὅσον τὸ δυνατόν ἀπλουστέρην γλῶσσαν καὶ ἐπεξηγήσεις καὶ σημειώσεις, ἵνα γίνωνται κοινὸν κτῆμα εἰς τοὺς ὁμογενεῖς.

Παιδιά μου, καὶ σεῖς ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι φίλοι, ἐγὼ μὲν πλησιάζω ἤδη εἰς τὸν θάνατον, (ἀπὸ πολλὰ σημεῖα γνωρίζω τοῦτο καλῶς), σεῖς δὲ πρέπει, ὅταν ἀποθάνω, νὰ ὁμιλήτε περὶ ἐμοῦ καὶ νὰ πράττητε ὅλα ὡς περὶ ἀνθρώπου, ὅστις ὑπῆρξεν εὐτυχής. Διότι ἐγὼ, καὶ παῖς ὄτε ἤμην, νομίζω ὅτι ἀπῆλυσα τὰ μεταξὺ τῶν παιδῶν (2) θεωρούμενα καλὰ, καὶ ἀφ' οὗ ἔγεινα ἐφθός, τὰ μεταξὺ τῶν νεανίσκων· καὶ τέλειος ἀνὴρ ὅτε ἔγεινα, τὰ μετα-

(1) Τοῦ ἀρχαίου, ἥστις ἐσύστησε τὴν Περσικὴν Μοναρχίαν.

(2) Εἰς τὴν Περσίαν μέχρι τοῦ δεκάτου ἔκτου ἢ δεκάτου ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας ἀπὸ τῆς γεννήσεώς των ἐλέγοντο παῖδες, ἔπειτα δὲ μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἐγδόου ἐφθόιοι, καὶ ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ ἐγδόου μέχρι τοῦ πεντηκοστοῦ δευτέρου τέλειοι ἄνδρες, καὶ ἔπειτα γέροντες.

ξὺ τῶν ἀνδρῶν καὶ μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου πάντοτε συνηθασάνομεν ὅτι συνηύξανεν καὶ ἡ ἰδική μου δύναμις, ὥστε καὶ τὸ γῆράς μου πώποτε δὲν ἠσθάνθην νὰ γίνηται ἀδυνατώτερον ἀπὸ τὴν νεότητά μου, καὶ δὲν ἠξέυρω νὰ ἀπέτυχον εἰς καμμίαν ἐπιχείρησιν οὔτε ἐπιθυμίαν μου.

Καὶ τοὺς μὲν φίλους μου εἶδον νὰ γείνωιν εὐτυχεῖς διὰ μέσου μου, τοὺς δὲ πολεμίους (3) νὰ ὑποδουλωθῶσιν ἀπ' ἐμέ· καὶ τὴν πατρίδα μου, (4) ἐν ᾧ πρότερον ἦτο ἀσήμαντος εἰς τὴν Ἀσίαν, τώρα τὴν ἀφίνω ἐξέχουσιν μεταξὺ τῶν ἄλλων τόπων τῆς Ἀσίας· καὶ ὅλα ὅσα ἀπέκτησα, τὰ ἐφύλαξα. Καὶ κατὰ μὲν τὸν παρελθόντα (περασμένον) χρόνον εἶχον τοιαύτην τύχην, ὅποιαν ἠύχομην, φόβος δὲ τις συμπαροκολουθῶν με δὲν με ἀφινεν ὄλω; διόλου νὰ μεγαλοφρονῶ, οὐδὲ νὰ εὐφραίνωμαι παρὰ πολὺ.

Τώρα δὲ, ἂν ἀποθάνω, ἀφίνω μὲν ἐσᾶς, ὧ παῖδες, τοῦ ὁποίους μοι ἐχάρισαν οἱ θεοὶ, ζῶντας· ἀφίνω δὲ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς φίλους εὐτυχοῦντας, ὥστε πῶς ἐγὼ δὲν ἠθελον μνημονεύεσθαι καθ' ὅλον τὸν καιρὸν, δικαίως καλοτυχιζόμενος;

Πρέπει δὲ καὶ τὴν βασιλείαν ἤδη ν' ἀφήσω, ἀφ' οὗ σαφηνίσω τὰ περὶ τῆς διαδοχῆς αὐτῆς·

(3) Πολέμιοι λέγονται οἱ ἐν καιρῷ πολέμου ἐχθροί.

(4) Τὴν Περσίαν.

ὥστε νὰ μὴ ᾔηται ταῦτα ἀμφίβολα καὶ σὰς προξενήσωσι δυσκολίας. Ἐγὼ λοιπὸν ἀγαπῶ μὲν καὶ τοὺς δύο ἐσᾶς ἐπίσης, ὦ παῖδες· τὸ δὲ προσκείμεθα καὶ τὸ προηγείσθαι εἰς ὅ,τι φαίνεται ὅτι εἶναι καιρὸς, τοῦτο προσάπτω εἰς τὸν μεγαλειότερον κατὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ περισσοτέρων πραγμάτων, ὡς εἶναι ἐπόμενον, ἐμπειρον.

Ἄνευτράφην δὲ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ ταύτην τὴν ἰδικὴν μου καὶ ἰδικὴν σας πατρίδα, δηλ.: εἰς τοὺς μεγαλειότερους μου ὄχι μόνον ἀδελφοὺς ἀλλὰ καὶ πολίτας νὰ ὑποχωρῶ καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰ καθίσματα καὶ εἰς τοὺς λόγους· καὶ ἐσᾶς δὲ, ὦ παῖδες, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐξ ἀρχῆς σὰς ἀνέτρεφον, τοὺς μὲν γεροντοτέρους νὰ προτιμᾶτε, ἀπὸ δὲ τοὺς νεωτέρους νὰ προτιμᾶσθε· ἀποδέχεσθε λοιπὸν τοὺς λόγους μου, ὡς παλαιούς καὶ συνειθισμένους καὶ νομίμους.

Καὶ σὺ μὲν, ὦ Καμβύση, ἔχε τὴν βασιλείαν, τὴν ὁποίαν οἱ θεοὶ καὶ ἐγὼ, (ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπ' ἐμέ) σοὶ δίδωμεν· εἰς ἐσὲ δὲ, ὦ Ταναοξάρη (1) δίδω τὴν σατραπείαν (2) τῶν Μήδων καὶ Ἀρμενίων καὶ Καδουσιῶν (3). Ταῦτα δὲ δίδω εἰς ἐσὲ, νομίζω ὅτι ἐξουσίαν μὲν μεγαλειότεραν καὶ τὸ ὄνομα τῆς βασιλείας ἀφῆκα εἰς τὸν μεγαλειότερον, εὐτυχιᾶν δὲ μὲ ὀλιγωτέρας φροντίδας καὶ λύπας εἰς ἐσὲ.

Διότι ὁποίαν μὲν ἀνθρωπίνην εὐφροσύνην θέλεις στερεῖσθαι δὲν βλέπω· ἀλλ' ὅλα, ὅσα φαίνονται ὅτι εὐφραίνουσι τοὺς ἀνθρώπους, θέλουσιν ὑπάρχει εἰς ἐσὲ. Ἡ δὲ ἐπιθυμία τῶν μᾶλλον δυσκολοκατορθῶτων πραγμάτων, καὶ αἱ πολλὰ μέριμνα, καὶ τὸ νὰ μὴ δύναται τις νὰ ἡσυχάζῃ κεντούμενος ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν καὶ ἀμιλλαν πρὸς τὰ ἰδικὰ μου ἔργα, καὶ τὸ νὰ ἐπιβουλεύῃ καὶ νὰ ἐπιβουλεύηται, ταῦτα εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὸν βασιλεύοντα μᾶλλον παρὰ εἰς ἐσὲ· τὰ ὁποῖα, ἤξευρε καλῶς, ὅτι προξενούσι τόσους περισπασμούς, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εὐφραίνηται τις. Ἡξεύρεις μὲν λοιπὸν καὶ σὺ, ὦ Καμβύση, ὅτι δὲν διατηρεῖ τὴν βασιλείαν τοῦτο τὸ χρυσοῦν σκῆπτρον, ἀλλ' οἱ πεισοὶ φίλοι εἶναι εἰς τοὺς βασιλεῖς σκῆπτρον ἀληθέστατον καὶ ἀσφαλέςατον. Πιστοὶ δὲ μὴ νομίζης ὅτι φυσικὰ γεννῶνται οἱ ἀνθρώποι (διότι τότε εἰς ὅλους οἱ ἴδιοι ἤθελον φαίνεσθαι πεισοὶ, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα

(1) Ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Κύρου· Καμβύσης δὲ ὁ πρωτότοκος.

(2) Τὸ ἐν τῇ Τορκία λεγόμενον σήμερον πασιάλικι (τουρκιστί).

(3) Ἐθνη τῆς Ἀσίας.

τὰ φυσικὰ πράγματα εἰς ὅλους τὰ αὐτὰ φαίνονται)· ἀλλὰ τοὺς πεισοὺς πρέπει νὰ κατασκευάζῃ ἕκαστος ὁ ἴδιος εἰς ἑαυτόν· ἡ δὲ ἀπόκτησις αὐτῶν δὲν γίνεται διόλου διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τῆς εὐεργεσίας.

Ἐὰν λοιπὸν προσπαθήσῃς νὰ κάμῃς συμφύλακας τῆς βασιλείας σου καὶ ἄλλους, ἀπὸ κανὲν ἄλλο μέρος μὴ ἀρχίζῃς πρότερον, παρὰ ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς σου· καὶ οἱ συμπολίται εἶναι οἰκειότεροι ἀπὸ τοὺς ἀλλοδαπούς (τοὺς μὴ συμπολίτας), καὶ οἱ συγκατοικοὶ ἀπὸ τοὺς μὴ συγκατοίκους. Οἱ δὲ γεννηθέντες ἀπὸ τὸ ἴδιον σπέρμα, καὶ ἀνατραφέντες ἀπὸ τὴν ἰδίαν μητέρα, καὶ ἀυξηθέντες (μεγαλώσαντες) εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν, (δηλ. οἱ ἀδελφοὶ) πῶς δὲν εἶναι οὗτοι οἰκειότεροι ἀπὸ ὅλους; (1)

Μὴ ματαιώσῃτε λοιπὸν ὅσα ἀγαθὰ οἱ θεοὶ ὑπέδειξαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πρὸς οἰκειότητα αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τούτων εὐθύς οἰκοδομεῖτε ἄλλα φιλικὰ ἔργα· καὶ τοιοῦτοτρόπως πάντοτε ἀνίκητος ἀπὸ τοὺς ἄλλους θὰ εἶναι ἡ φιλία σας. Ὁ φροντίζων περὶ τοῦ ἀδελφοῦ του περὶ ἑαυτοῦ βεβαίως φροντίζει· διότι εἰς ποῖον ἄλλον ὁ ἀδελφός ὅταν ᾔηται μέγας εἶναι τόσον καλὸν πρᾶγμα ὅσον εἰς τὸν ἀδελφόν; ποῖος δὲ ἄλλος θέλει τιμῆσαι ἄνδρα δυνατόν τόσον, ὅσον ὁ ἀδελφός; ποῖον δὲ θέλει φοβηθῆ τις ν' ἀδικήσῃ, ὅταν ἔχη μέγαν ἀδελφόν τόσον, ὅσον τὸν ἀδελφόν;

Μῆτε λοιπὸν ταχύτερον ἀπὸ ἐσὲ κάνεις νὰ ὑπακούῃ εἰς τοῦτον τὸν ἀδελφόν σου, μῆτε προθυμότερον νὰ τὸν βοηθῇ· διότι εἰς κανένα δὲν εἶναι οἰκειότερα οὔτε τὰ ἀγαθὰ οὔτε τὰ δεινὰ τούτου παρὰ εἰς ἐσὲ. Ἐχε δὲ κατὰ νοῦν καὶ τὰ ἐξῆς· εἰς ποῖον ἂν κάμῃς χάριν ἤθελες ἐλπίζει ν' ἀπολαύσῃς μεγαλειότεραν ἀνταμοιβὴν παρὰ εἰς τοῦτον; ποῖον δὲ ἂν βοηθήσῃς ἤθελες εὔρει ἰσχυρότερον σύμμαχον; ποῖον δὲ εἶναι αἰσχυρότερον νὰ μὴν ἀγαπᾶς παρὰ τὸν ἀδελφόν; Κατὰ μόνου τοῦ ἀδελφοῦ, ὦ Καμβύση, ὅταν προτιμᾶται ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του, δὲν φθάνει ὁ φθόνος τῶν ἄλλων.

F. B.

(Ἐπεται συνέχεια).

(1) Τούτους τοὺς λόγους τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τοὺς ἐφεξῆς περὶ φιλαδελφίας συνιστῶμεν πρὸς ἀνάγνωσιν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀδελφούς· διότι δυστυχῶς ὄλον τὸ ἐναντίον βλέπομεν εἰς τινάς· δηλ. περισσοτέραν ἀγάπην νὰ ἔχωσι πρὸς τοὺς ξένους παρὰ πρὸς τοὺς ἀδελφούς.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Τὸ μεγαλεῖον τῆς ἱεράς· Γραφῆς μὲ ἐκπλήττει· ἡ ἱερότης τοῦ εὐαγγελίου λαλεῖ εἰς τὴν καρδίαν μου. Παρατηρήσατε τὰς βίβλους τῶν φιλοσόφων μεθ' ἀπάσης αὐτῶν τῆς πομπῆς· πόσον εἶναι μικραὶ ὡς πρὸς αὐτό! Εἶναι δυνατόν βιβλίον τόσον ὑψηλὸν καὶ τόσον ἀπλοῦν συνάμα νὰ ᾔηται ἀνθρώπινον ἔργον; εἶναι δυνατόν ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου ἡ ἱστορία ἐνταῦθα ἐκτίθεται, νὰ ᾔηται ἀνθρώπος; εἶναι δυνατόν νὰ ᾔηται τοῦτο ἡχος ἐνθουσιαστοῦ τινος ἢ φιλοδόξου αἰρετικοῦ; Ὅποια γλυκύτης! ὅποια καθαρότης εἰς τὰ ἡθη του! ὅποια θελκτικὴ χάρις εἰς τὰς διδασκαλίας του! ὅποιο ὕψος εἰς τὰ ἀξιώματά του! ὅποια βαθῆα σοφία εἰς τοὺς λόγους του! ὅποια παρουσία πνεύματος, ὅποια λεπτότης καὶ ὅποια δικαιοσύνη εἰς τὰς ἀπαντήσεις του! ὅποιο κῦρος ἐπὶ τῶν παθῶν του! Ποῦ εἶναι ὁ ἀνθρώπος, ποῦ εἶναι ὁ σοφός ὅστις δύναται νὰ πράττῃ, νὰ ὑπομένῃ καὶ ν' ἀποθνήσκῃ ἀνευ ἀδυναμίας καὶ ἀνευ ἐπιδείξεως; Ὅσα ὁ Πλάτων περιγράφῃ τὸν φαντασιώδη αὐτοῦ δίκαιον προπεφυλαγμένον ἀπὸ παντός τοῦ αἴσχους τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἀξίων ὄλων τῶν ἀμοιβῶν τῆς ἀρετῆς, περιγράφει κατ' ἴχνος τὸν Ἰησοῦν Χριστόν· ἡ ὁμοιότης εἶναι τόσον φανερά, ὥστε πάντες οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἡσθάνθησαν, καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπατῶνται εἰς τοῦτο.

Ὅποιας προλήψεως, ὁποίαν τυφλότητα δὲν πρέπει τις νὰ ἔχη ἵνα τολμήσῃ νὰ παραβάλλῃ τὸν υἱὸν τοῦ Σωφρονίσκου πρὸς τὸν υἱὸν τῆς Θεοτόκου Μαρίας! ὅποια διάσσεις ἀπὸ τοῦ ἐνός μέχρι τοῦ ἄλλου! Ὁ Σωκράτης ἀποθνήσκων ἀνευ θλίψεως, ἀνευ αἰσχύς, ὑποστηρίζει εὐκόλως μέχρι τέλους τὸ πρόσωπόν του· καὶ ἐν οὗτῳ ὁ εὐκόλος θάνατος δὲν ἐτίμα τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ἤθελέ τις ἀμφιβάλλει ἐὰν ὁ Σωκράτης μεθ' ὄλου αὐτοῦ τοῦ πνεύματος ὑπῆρξεν ἄλλο τι παρὰ σοφιστής. Ἐφεῦρε, λέγουσι, τὴν ἠθικὴν· ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ τὴν ἐπρακτικοποίησαν· εἶπεν ὅ,τι ἐπραξαν ἄλλοι· τὰ παραδείγματα αὐτῶν ἔθετεν ὡς μαθήματα. Ὁ Ἀριστοτέλης ἦν δίκαιος πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης εἶπε τί ἦτο ἡ δικαιοσύνη. Ὁ Λεωνίδας ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος του πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης διδάξῃ τὸ καθῆκον τῆς φιλοπατρίας. Ἡ Σπάρτη ἦν ἐγκρατής πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης ἐπαινήσῃ τὴν ἐγκράτειαν· πρὶν ἐκεῖνος ἐπαινέσῃ τὴν ἀρετὴν, ἢ Ἑλλὰς ἦτο πλήρης ἐνκρέτων ἀνδρῶν. Ἀλλὰ ποῦ ὁ Ἰησοῦς ἔλαβε παρὰ τοῖς ἰδικοῖς του ταύτην τὴν ὑψηλὴν καὶ καθαρὰν ἠθικὴν τῆς ὁποίας τὰ μα-

θήματα καὶ τὸ παράδειγμα ἔδωκεν; Ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ μανιωδεσέρου φανατισμοῦ διεδόθη ἡ ὑψηλότερα σοφία, καὶ ἡ ἀπλότης τῶν ἡρωικωτέρων ἀρετῶν ἐτίμησε τὸν εὐτελέστερον πάντων τῶν λαῶν. Ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους, φιλοσοφούντος ἡσύχως μετὰ τῶν φίλων του, εἶναι ὁ γλυκύτερος ἐξ ὅσων δύναται τις νὰ ἐπιθυμήσῃ· ὁ τοῦ Ἰησοῦ ἐκπνεόντος εἰς τὰς βασάνους ἐξουβρισμένου, χλευασμένου, κατηραμένου ὑφ' ὀλοκλήρου τινός λαοῦ εἶναι ὁ φρικωδέστερος ἐξ ὅσων δύναται τις νὰ φοβῆται. Ὁ Σωκράτης λαμβάνων τὸ διλητηριοῦχον ἀγγεῖον, εὐλογεῖ τὸν προσφέροντα αὐτῷ τοῦτο καὶ κλαίοντα. Ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ φρικώδει αὐτοῦ βασάνῳ δέζεται ὑπὲρ τῶν λυσσωδῶν αὐτοῦ σταυρωτῶν. Naί, ἐν ὁ βίος καὶ ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους εἶναι ἐνός σοφοῦ (ἴδια), ὁ βίος καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ εἶναι βεβαίως ἐνός θεοῦ.

F. B.

Ἡ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΡΗΤΟΡΕΙΑ.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώρισαν μόνον τὴν δικανικὴν καὶ πολιτικὴν ρητορείαν· ἡ ἠθικὴ ὁμως ρητορεία τοῦτέστι ἡ ρητορεία παντός χρόνου, πάσης κυβερνήσεως, παντός τόπου, ἐφάνη ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ νόμου· ὁ Κικέρων ὑπερασπίζει ἓνα πολίτην· ὁ Δημοσθένης πολεμεῖ ἓνα ἐναντίον, ἡ πειράται ν' ἀνάψῃ τὸν ἔρωτα τῆς πατρίδος παρὰ λαῶ ἐκτεθηλυμένῳ· καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δὲ γινώσκουσι μόνον ν' ἀνάπτωσι τὰ πάθη, καὶ ζηρίζουσιν ὅλας τὰς τῆς ἐπιτυχίας ἐλπίδας των ἐπὶ τῆς ταραχῆς, τὴν ὁποίαν ῥίπτουσιν εἰς τὰς καρδίας. Ἡ εὐγλωττία ὁμως τοῦ ἄμβωνος ἐζήτησε τὰς ἰδικὰς τῆς ἐπιτυχίας εἰς χώραν ὑψηλότεραν· τουτέστι πολεμοῦσα τὰς κινήσεις τῆς ψυχῆς ἔχει σκοπὸν νὰ καταπραύνη αὐτὴν, καὶ καταπραύνουσα ὅλα τὰ πάθη θέλει νὰ κάμῃ αὐτὴν ν' ἀκούῃ. Ὁ Θεὸς καὶ ἡ ἀγάπη, ἰδοὺ τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς πάντοτε τὸ αὐτὸ, πάντοτε ἀνεξάντλητον. Δὲν χρειάζονται εἰς αὐτὴν μῆτε φατριαστικαὶ συνωμοσίαι, μῆτε συγκινήσεις δημοτικαὶ μῆτε μεγάλαι περιστάσεις ἵνα λάμπωσιν. Ἐν τῇ βαθυτέρα εἰρήνῃ, ἐν τῷ σκοτεινότερῳ φερέτρῳ τοῦ πολίτου, αὐτὴ θέλει εὔρει τὰς ὑψηλότερας αὐτῆς κινήσεις· δύναται νὰ ἐνδιαφέρηται δι' ἀρετὴν τινα ἀγνωστον· δύναται νὰ κινήσῃ δάκρυα δι' ἀνθρώπον, τὸν ὁποῖον δὲν ἤκουσέ τις λαλοῦντα. Ἀκαταμάχητος ὑπὸ φόβου καὶ ἀδικίας δίδει μαθήματα εἰς τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ μὴ ὑβρίζουσα αὐτούς· αὕτη παρηγορεῖ τὸν πτωχόν, μὴ κολακεύουσα ὁμως τὰ ἐλαττώματά του· ἡ πολιτι-

κὴ καὶ ὅλα τὰ γήινα πράγματα εἶναι γνωστὰ εἰς αὐτήν· ἀλλὰ ταῦτα τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν τὰς πρώτας ἀφορμὰς τῆς ἀρχαίας εὐγλωττίας, εἶναι δι' αὐτήν λόγοι δευτερεύοντες· αὕτη βλέπει αὐτὰ ἐκ τοῦ ὕψους, ὅπου ἄρχει, ὡς δετός τις βλέπει ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τὰ χαμηλὰ ἀντικείμενα τῆς πεδιάδος.

Γ. Β.

Κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Οὐρανοῖς Πατρὸς πρέπει
τὰ διεξάγει καὶ ὁ γήϊνος πατὴρ ἄνθρωπος
τὰ τέκνα αὐτοῦ.

Ἄνεμνησεν ὁ Μωϋσῆς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτε ἔτοιμοι ἦσαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὅσα εἰς αὐτοὺς συνέβησαν ἀπὸ τῆς τεσσαρακονταετοῦς αὐτῶν περιπλανήσεως διὰ τῆς ἐρήμου, μετὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδον αὐτῶν, ἕως τότε. Ἄπαντα τὰ αὐτοῖς ἐπισυμβάντα, ἐν τῷ παρόντι Βιβλίῳ τοῦ Δευτερονομίου τὰ ἐπανεκεφαλαίωσεν εἰς αὐτοὺς πάλιν· καὶ παρέστησεν ἐξισορῆσας ἐκ δευτέρου καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ, ὅσα ἐδοκίμασαν. « Καὶ μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδὸν, ἣν ἤγαγε σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν τῇ ἐρήμῳ. (α) »

Ἰδοὺ, (λέγει), ὦ λαὸς Ἰσραηλῆται, καὶ κακουχίας ἔλαβες, ἀλλὰ μετὰ καὶ ἀνέσεις· καὶ ἐπεινάσες, ἀλλὰ μετὰ τὸ ἀπ' οὐρανοῦ Μάννα καὶ ἐχορτάσῃς· καὶ ἐδίψησες, ἀλλὰ μετὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἀκροτόμου πέτρας ὕδωρ ἐποτίσῃς καὶ ἀνέψυξας καὶ ἐζωογονήσῃς. Ἐπληρώθης ὑπὸ ὄφρων θανατηφόρων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀναστηλωθέντος χαλκίνου ὄφρος ἐξιάθῃς καὶ διεσώθῃς. Κατετρίβῃς εἰς μακροτάτας καὶ πολυχρονίους καὶ καματηράς ὁδοπερίους, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐδύματά σου σῶα διεφυλάχθησαν, καὶ τὰ υποδήματά σου ἀκέραια, καὶ οἱ πόδες σου ἀπαθείς· Ἰὰ ἰμάτιά σου οὐκ ἐπαλαϊάθη ἀπὸ σοῦ, τὰ υποδήματά σου οὐ κατετρίβη ἀπὸ σοῦ, οἱ πόδες σου οὐκ ἐτυλώθησαν, ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη. (β) » Ὁ σκοπὸς τῆς τοιαύτης ἐπαναμνήσεως εἶναι σαφής· διὰ νὰ γνωρίσουν, ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸς καὶ τὰ καλὰ ἐπιχορηγεῖ, καὶ τὰ ἐναντία ἐπιπέμπει, καὶ νὰ τὸν φοβῶνται εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ νὰ φυλάττωσιν. « Καὶ γνώσῃ τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι, ὡς εἶ τις ἄνθρωπος παιδεύσει τὸν υἱὸν αὐτοῦ, οὕτω Κύριος ὁ Θεός σου παιδεύσει σε. Καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολάς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, πορεύεσθαι ἐν

ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φοβεῖσθαι αὐτόν. (γ) »

Σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εὐμετάβολον ζῶον· ἄλλοτε μὲν διὰ τῶν καλῶν τῆς εὐτυχίας καὶ ἀπολαύσεως ἄλλοτε δὲ διὰ τῶν κακῶν τῆς ἀτυχίας καὶ θλίψεως διεξάγεται καὶ ὁδηγεῖται εἰς σωτηρίαν. Καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ πνευμάτων οὐρίων καὶ βοηθῶν διὰ γαλήνης, ποτὲ δὲ ὑπὸ ἀνέμων ἀντιπνῶν καὶ ταραχῶν διὰ τρικυμίας θαλαττεύων φθάνει εἰς τὸν λιμένα· ἢ θλίψις μόνη τὸν καταβάλλει, ἢ τρυφή μόνη τὸν διαχαυνοῖ καὶ τὸν μαλακίζει, ἢ ταπεινώσις μόνη τὸν ἐξαχρειοῖ καὶ τὸν ἐξευτελίζει, ἢ ὕψωσις μόνη τὸν φυσιοῖ καὶ τὸν μετεωρίζει, ἢ ἀνύκτρισις ἢ ἐκ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης ἢ ἡ μεταβολὴ καὶ μετὰπτωσις ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην, ἀνιταλαντεύουσα τὰς αὐτοῦ καταστάσεις, τὸν παιδαγωγεῖ καὶ τὸν διορθώνει. Καὶ λέγει λοιπὸν καὶ τὸ ἱερὸν γράμμα, ὅτι διὰ τῆς ἐπωφελούς καὶ ἐπιστημονικῆς ταύτης ἀγωγῆς ὁ Θεὸς πανσόφως διεύθυνε τὸν υἱὸν τοῦ Ἰσραὴλ, καθὼς καὶ ὁ φρόνιμος πρέπει νὰ διεύθυνῃ τὰ τέκνα του· « ὡς εἶ τις ἄνθρωπος παιδεύσει τὸν υἱὸν αὐτοῦ, οὕτω Κύριος ὁ Θεός σου παιδεύσει σε. » Ὅθεν μανθάνομεν καὶ τίνι τρόπῳ ὁ συνετός Πατὴρ ἄνθρωπος χρεωθεῖ νὰ προσφέρῃται πρὸς τὰ ἴδια τέκνα· Μήτε πάντοτε δηλ· χαλεπῶς καὶ ἀγρίως καὶ ἀνευδότης, σκληρυνόμενος νὰ τὰ στενοχωρῇ καθ' ὑπερβολὴν, καὶ νὰ τὰ υπερβαρύνῃ, μήτε πάντοτε ἀπαλῶς καὶ ἡμέρως, καὶ μειλικίως χαινούμενος, νὰ τὰ ἀπολύῃ παρὰ τὸ δέον, καὶ νὰ τὰ υπερβαρύνῃ. Ἀλλὰ νὰ ἐξαλλάσῃ τὰς τῆς πατρικῆς αὐτοῦ ψυχῆς διαθέσεις, νῦν μὲν ἐπιτείνων, νῦν δὲ ἀνιείς ὡς περ κιθάρας χορδὰς, ὅταν ψάλλῃ εἰς αὐτὰ, καὶ οὕτω νὰ μεθαρμόζῃ ἄλλοτε ἄλλως τὸ ἴδιον ἦθος, διὰ νὰ μεταρρυθμίξῃ τὸ σχολιὸν καὶ ἀνώμαλον τοῦ τρόπου ἐκείνων εὐταξίαν εὐθύτητος, καὶ τὸ κακεντρεχὲς εἰς χρηστοθήϊαν· ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος ἀξιοῖ καὶ μιμεῖται τὸν πατέρα τὸν γήϊνον, λέγων· « ὡς εἶ τις ἄνθρωπος παιδεύσει τὸν υἱὸν αὐτοῦ, οὕτω Κύριος ὁ Θεός σου παιδεύσει σε. » Καὶ σὺ ὁ Πατὴρ ὁ γήϊνος ὀκνεῖς νὰ μιμηθῇς τὸν Πατέρα τὸν ἀληθινόν, τὸν οὐράνιον;

(Ἐκ τῆς φιλοθέου ἀδολεσχίης Εὐγενείου τοῦ Βουλγάρου.)

Σ. Ν.

(α) Δευτερ. Η. 2. κξ.

(β) αὐτ. Η. 4.

(γ) αὐτ. 5. 6.

ΠΕΡΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ἮΤΟΙ ΠΕΡΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ.

ΑΣΚΗΣΙΣ (γύμνασις).

Ἡ ἐξωτερικὴ κατασκευὴ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἀποδεικνύει προφανῶς ὅτι οὗτος προωρίσθη δι' ἐνεργητικὴν ὑπαρξίν, καθόσον καὶ ἄνευ κόπου οὐδὲν τῶν δῶρων τῆς φύσεως ἐπιτυγχάνεται. Ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ δὲ πρὸς τὸν χαρακτήρα τοῦ ὕλικου κόσμου, αὐτὸς προεμηθεύθη ὑπὸ μυϊκοῦ καὶ νοεροῦ συστήματος, κατασκευασθέντος ἀρμοδίου πρὸς ἀσκήσιν, καὶ ἀπαιτοῦντος ἀσκήσιν, ὅπως διατηρῆται εἰς ὑγιᾶ ὑπαρξίν. Ἐσχηματισμένος δὲ ὡς εἶναι, ἠθέλην εἶσθαι ἀδύνατον αὐτῷ, νὰ παραλείψῃ τὴν ἀσκήσιν ἄνευ ἐπιβλαβῶν συνεπειῶν.

ΜΥΙΚΗ ΑΣΚΗΣΙΣ.

Ὡς πρὸς τὴν σωματικὴν ἀσκήσιν ἀπλῶς, παρατηρητέον πρῶτον, ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν τετρακοσίους περίπου μῦς (muscles) ἕκαστος τῶν ὁποίων προσδιωρίσθη ἵνα χρησιμεύῃ πρὸς ἰδιαιτέρον τινα σκοπὸν, ἐνῶ διαμετακινεῖται ἢ ἐνεργεῖ ἐπὶ ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων. Ἡ σῶα δὲ τοῦ σώματος κατάστασις ἐξήρτηται μεγάλως ἐκ τῆς καταλλήλου ἐνεργείας τῶν μυῶν τούτων, κατὰ τινα βαθμὸν. Ἐπάρχει δὲ νόμος, ἐπενεργῶν μάλιστα ἐπὶ τινῶν τάξεων, δι' οὗ ἕκαστος μῦς ἀναλαμβάνει δυνάμιν καὶ ὑγιάν διὰ βαθμοῦ τινος ἐνεργητικότητος. Ἡ λειτουργία τῆς καταναλώσεως καὶ ἀνανεώσεως, δύνανται νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἐκτελεῖται ἀείποτε ἐν τῷ σώματι ἡμῶν, οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ διαρκοῦς σταθερότητος, ἂν μὴ τὸ μυϊκὸν σύστημα ἀσκήτῃ.

Ὅταν δὲ τι τῶν ὀργάνων τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἢ λειτουργία αὕτη καθίεται δραστηρία, καὶ αἱ δύο ἐργασίαι ἐξ ὧν σύγκειται, διατηροῦνται ἐν καταλλήλῳ τινὶ πρὸς ἀλλήλους ἀναλογία. Εἰς τὸ ὄργανον δὲ μεταδίδεται τότε μεγαλειτέρα τις ροὴ αἵματος καὶ νευρικῆς ἐνεργείας, ἐνόσω αὐτὸ διατελεῖ ἐν ἐνεργείᾳ. Ὅταν ἐνέργειά τις ἐπακολουθεῖ ἀμέσως ἄλλην, τὸ ἀνανεοῦν μέρος τῆς λειτουργίας υπερβαίνει μᾶλλον τὴν κατανάλωσιν καὶ τότε λαμβάνει χώραν αὔξησις νέας οὐσίας καὶ προσθήκη νέας δυνάμεως. Ἀπεναντίας ὅταν ὄργανόν τι ἀσκήτῃ ὀλίγον, ἢ λειτουργία τῆς ἀνανεώσεως γίνεται τότε ἀσθενῶς καὶ εἰς μικρότερον βαθμὸν παρὰ τὴν τῆς καταναλώσεως, τὰ δὲ μέλη τοῦ σώματος καθίεσθαι μαλακὰ, συνεσταλμένα καὶ ἀσθενῆ· ἀλλὰ καὶ τὰ ὅσα ὑπό-

κείνται εἰς τὸν αὐτὸν νόμον. Ἀσχωμένων δὲ αὐτῶν προσηκόντως ἐντῷ διενεργεῖν τὴν κίνησιν, καὶ τὰ ἀγγεῖα ἀπεριβάλλουσιν αὐτὰ θέλουσι τρέφεσθαι δραστηρίως ὑπὸ τοῦ αἵματος καὶ αὐξάνει κατὰ τὰς διαμετρήσεις τὴν στερεότητα καὶ τὴν δύναμιν. Ἀσχομένων δὲ ὀλίγον, ὁ ἀπαιτούμενος ἐρεθισμὸς, διὰ τὴν εἰς αὐτὰ προμήθειαν τοῦ αἵματος, καθίεσθαι ἀνεπαρκῆς, ἀτελής θρέψις λαμβάνει χώραν, καὶ αἱ συνέπειαι εἰσὶν ἀδυναμία, μαλακότης καὶ ἀνεπιτηδειότης πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς λειτουργίας αὐτῶν. Τὰ ὅσα μαλακύνονται λίαν διὰ τῆς ἀδρανεῖας, ὡς γίνονται ἐπιτήδεια ἵνα κοπῶσι διὰ μαχαίρας. Ἡ αὕτη δ' αἰτία, ἀλλ' εἰς μικρότερον βαθμὸν, ἐπιφέρει ἐξασθένισιν καὶ καχεξίαν. Εἶναι δὲ μεγάλης σημασίας νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ ἀσκήσις οἰουδήποτε μέλους εἰς οὐδὲν ἄλλο συντείνει, εἰμὴ εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἰσχύος αὐτοῦ—καὶ ὅτι πρὸς ἐπαύξησιν τῆς γενικῆς ἡμῶν δυνάμεως, ὅλος ὁ ὀργανισμὸς πρέπει νὰ τίθῃται εἰς ἀσκήσιν. Ὁ σιδηρουργὸς, φερ' εἰπεῖν, ποιούμενος χρῆσιν τῆς ἑαυτοῦ σφύρας, αὐξάνει τὸν μυϊκὸν ὄγκον καὶ τὴν ἰσχὴν τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρὸς μόνον· ἀντὶ τοῦ λοιποῦ σώματος δὲ λαμβάνῃ τινὰ ὠφέλειαν ἐκ τῆς ἀσκήσεως ταύτης, τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς γενικῆς κινήσεως, ἣν ἢ τῆς σφύρας χρῆσις προξενεῖ. Ἐκεῖνος δὲ τοῦ ὁποῖου ἐπιτήδευμα εἶναι τὸ πηδᾶν ἢ χορεύειν, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, κυρίως βελτιοῖ τοὺς μῦς τῶν σκελῶν του. Αἱ δεξιάι χεῖρες τῶν πλείστων ἀνθρώπων, καθὸ συγχρότερον ἐπασχολούμεναι τῶν ἀριστερῶν, καθίεσθαι ἐπαισθητῶς μεγαλειτέρας καὶ ἰσχυρότερας. Ἄλλ' ἔτι προσβλητικώτερον τούτου εἶναι τὸ ἐξῆς, ὅπερ παρατηρήθη ἐπὶ τινῶν τῶν κατοίκων τοῦ Παρισίου. Ἐνεκα τῆς ἀνωμάλου φύσεως ταύτης τῆς πόλεως οἱ ἄνθρωποι ἀναγκάζονται ἵνα περιπατῶσιν ἀκροποδητῆ· τοῦτο δὲ προκαλεῖ τοὺς μῦς τῶν γαστροκνημίων εἰς ἰσχυρὰν ἐνέργειαν, καὶ κατὰ συνέπειαν παρατηρεῖται ἐπὶ τοῦ πλείστου μέρους τῶν κατοίκων τοῦ Παρισίου ἐξόγκωμά τι κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ σώματος.

Ἴνα διατηρῶμεν λοιπὸν εἰς σώαν καὶ ὑγιᾶ κατάστασιν τὰς ἐνεργείας ἃς ἢ φύσις ἔδοτο ἡμῖν, καὶ ἰδίως, ν' αὐξάνωμεν αὐτάς, πρέπει νὰ ἀσχωμεν ταύτας. Ἐὰν ἐπιθυμῶμεν νὰ ἔχωμεν ἰσχυρὸν τι μέλος, πρέπει νὰ ἀσχωμεν τοῦτο. Ἐὰν δὲ τὸ ὅλον ἡμῶν σῶμα νὰ ᾖ ὑγιὲς καὶ ἰσχυρὸν, πρέπει τὸν ὀργανισμὸν ὅλον νὰ ἀσχωμεν. Κυρίως δὲ διὰ τῶν μέσων τούτων μόνον διαφυλάσσονται καὶ βελτιοῦνται ἢ τε ὑγεία καὶ ἢ ἰσχύς. Ἐπάρχουσιν ὁμῶς καὶ τινες κανόνες

περί τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων τῆς ὑπόρξεως ἡμῶν.

1. Ἡ σωματικὴ ἀσκήσις ἵνα ᾗ ἀληθῶς ἐπωφελής, καὶ τὰ μέρη τοῦ σώματος πρέπει νὰ ὤσιν ἐν ἰκανῇ ὑγείᾳ ὅπως ὑποσῶσι τὴν ἀσκήσιν. Σῶμα ἐξησθενημένον ὑπὸ νόσου τινὸς ἢ μακρᾶς ἀδρανείας, πρέπει ν' ἀσκήται λίαν φειδομένως, νὰ λαμβάνῃ δὲ μεγαλειτέραν βαθμὴν δοκιμασίαν· ἄλλως προξενοῦνται τὰ συνήθη ἀποτελέσματα τῆς ὑπερβολικῆς ἀσκήσεως. Δὲν πρέπει δὲ ἡ ἀσκήσις νὰ παρατείνηται πλέον τοῦ ὅσον εἰσὶν ἰκανὰ τὰ μέρη, διότι ἐν περιπτώσει ἐναντία, ἀντὶ ἐνεργείας καὶ δυνάμεως, ἐπέρχεται ἡ ἀπώλεια αὐτῶν.

2. Ἡ ἀσκήσις ἵνα ᾗ συντελεστικὴ καὶ εἰς τὸν ὑγιᾶ πρέπει νὰ διεγείρηται, ὑποσηρίζηται καὶ διευθύνηται ὑπὸ τῆς νευρικῆς ἐκείνης δυνάμεως, ἥτις δίδει εἰς τοὺς μῦς τὴν μεγαλιτέραν αὐτῶν δυνάμιν, καὶ συντείνει τοσοῦτον εἰς τὴν θρέψιν τῶν ἐνεργείᾳ μερῶν. Ἄλλ' ἐξηγοῦμεθα κάλλιον. Ὅπως παραχθῇ κίνησις, ἀπαιτεῖται ἡ σύμπραξις τῆς μυϊκῆς ἰνὸς μετὰ τῶν δύο σειρῶν τῶν νεύρων, ἢ μία τῶν ὁποίων μεταδίδει τὰς διαταγὰς τοῦ ἐγκεφάλου εἰς τοὺς μῦς, καὶ προξενεῖ τὴν συστολήν αὐτῶν, ἐνῶ ἡ ἕτέρα ἐπαναφέρει εἰς τὸν ἐγκέφαλον τὴν ἰδιαιτέραν αἰσθησίν τῆς καταστάσεως τοῦ μυός, δι' οὗ κρίνομεν περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ βαθμοῦ τῆς συστολῆς, ἥτις ἐπηνέθη πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προτεθέντος σκοποῦ, καὶ ὅπερ προφανῶς εἶναι μέρος τῆς πληροφορίας τοῦ νοῦ ἐν τῷ κανονίζειν τὰ κινήματα τοῦ σώματος. Ἡ οὕτω προερχομένη νευρικὴ ὠθησις ἐνισχύει μέλος τι τοῦ σώματος νὰ φέρῃ τὸ βῆρος 100 λιτρῶν, ἐνῶ ἀπομονωμένη ἤθελε διαλυθῇ ὑπὸ τοῦ ἐνὸς δεκάτου. Τοῦτο δὲ εἶναι τὸ κινεῖν τοὺς ἀνθρώπους εἰς κίνδυνον ἐν τῇ ἐπιδιώξει μεγάλου καὶ ἐπιθυμητοῦ τινος ἀντικειμένου, ὡς ἐπιπράττουσι τοιαύτας ἀσυνήθεις πράξεις δυνάμεως καὶ ἐνεργείας. Ἰνα τύχωμεν λοιπὸν τοῦ ἰσχυροῦ τούτου ἐνεργοῦ, πρέπει νὰ ἐνδιαφερώμεθα εἰς ὅ, τι ἂν πράττωμεν. Κυνηγία τις προσκαλοῦσα τὴν νοεράν ἐνέργειαν, περίπατος πολυήμερος πρὸς μέρος ὃ ἀνυπομόνως ἐπιθυμοῦμεν νὰ φθάσωμεν, ἢ, ἀσκήσις, εἰς ἣν τρεπόμεθα ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἐνισχύσαι τὴν ὑγείαν καὶ τὴν δυνάμιν ἡμῶν, εἰσὶν εὐεργετικά—ἐν ᾧ πλέον τῆς συνήθους κινήσεως ἐτελουμένη νωχελῶς εἶναι ἴσως ἀνώφελής.

3. Ἡ ὑπὸ τῆς ἀσκήσεως προξενουμένη κατανάλωσις πρέπει νὰ πληρῶται ἐγκαίρως ὑπὸ τῆς τροφῆς· καθότι καὶ ἡ μικροτέρα ἐλλείψις τοῦ ἀναγκασιότατου τούτου προσόντος ποιεῖ ὡ-

σε τὸ αἷμα νὰ παύσῃ δίδον τὴν ἐνίσχυσιν ἐκείνην εἰς τὰ μέρη ἐξ ὧν ἡ αὐξήσις τῆς ὑγείας καὶ τῆς δυνάμεως ἐξαρτῶνται.

G. K.

[Ἔπειτα συνέχισα.]

Ο ΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ.

« Τότε ἐλθόντος τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν Βηθλεέμ, καὶ βουλευθέντος ποιῆσαι τὴν ἐξ ἔθους λιτῆν, καὶ οὐσης χρείας εἰσελθεῖν εἰς τὸ ἅγιον Σπήλαιον διὰ τῆς βορείου πύλης, καὶ ἐξελθεῖν διὰ τῆς νοτίου, οἱ Λατίνοι τῇ ὥρᾳ τῆς λιτῆς εἶπον, ὅτι ὁ Κανδηλάπτης ἐθέλει ἄρτον θρόνου δὲ τεθέντος καὶ καθήσαντος τοῦ Πατριάρχου, εἶπον πάλιν μετὰ πολὺ, ὅτι ὁ Κανδηλάπτης ἀνήλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ. (α) Ὁ οὖν Πατριάρχης Θεοφάνης οὐκ ἐτελείωσε τὸν ἐσπερινὸν ὕμνον, ἀλλ' εὐθύς ἦλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἠσύχασεν· οἱ δὲ Λατίνοι ἠρεμήσαντα τὸν Πατριάρχην ἰδόντες, ἐπειδὴ εἶχον προσηραγμένον τὸ ἡμισυ τοῦ Γολγοθᾶ, ἐτύπησαν τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τὸν μετὰ τῶν ἀψίδων, ὡς δῆθεν σφῶν αὐτῶν ὃν τὸ ἡμισυ τοῦ Γολγοθᾶ, ἐτύπησαν ἔτι καὶ τὴν ἀντικρὺ τοῦ θρόνου ἀψίδα, καὶ ἔβαλον ἐν σίδηρον ὄγκον φέρον ἀντίπερα. Τότε παροξυνθεὶς τῷ πνεύματι ὁ Πατριάρχης ἀπῆλθεν εἰς τὸν κριτὴν τοῦ τόπου καὶ ἐδείξεν αὐτῷ τὰ παλαιὰ τῶν Σουλτάνων Χρυσόβουλλα, καὶ ἔλαβε τῇ ἀποφάσει τοῦ Κριτοῦ καὶ τὸ Ἅγιον Σπήλαιον καὶ τὸν ἅγιον Γολγοθᾶν ἣν δὲ τότε Πασᾶς ἐντόπιός τις Abuful λεγόμενος, ὅστις ὑποσχεθέντων αὐτῶν τῶν Λατίνων πολλὰ φλωρία, ἔβαλε τὸν Πατριάρχην εἰς τὸν Κουλαῖν, ἧγουν εἰς τὸν πύργον τῆς Ἀκροπόλεως εἰς φυλακὴν, καὶ τὸ ἐ-

(α) Αἱ κλεῖς τοῦ Σπηλαίου εἶχον περιέλθει εἰς χεῖρας τῶν Λατίνων διὰ τὸν ὅποιον ἡμεῖς κρίνομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας νὰ χαρακτηρίσωσι. Κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ἐπὶ Σωφρανίου Πατριάρχου, οἱ Πατέρες μετέβησαν εἰς Ἱερουσαλήμ· χάριν τῆς εορτῆς, παραμειναντος μόνου τοῦ ἡμετέρου Κανδηλάπτου· ὃ δὲ ἄνθρωπος ἀπλοῦς, θελήσας καὶ αὐτὸς ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνεπιστεύθη τὰς κλεῖς τοῦ Σπηλαίου εἰς τὸν Λατίνον Κανδηλάπτην, παραγγείλας ν' ἀνάψῃ τὸ ἐσπέρας τὰς ἐν τῷ Σπηλαίῳ κληῖδας· οἱ δὲ χρηστοὶ Λατίνοι παρέλαβον τὰς κλεῖς διὰ νὰ μὴν ἐπιστρέψωσιν αὐταί· καὶ ἔκτοτε ἐγένοντο κύριοι τοῦ Σπηλαίου, ὅσοι χρημάτων κλήψαντες τὴν ἀρπαγὴν, συγχωρηθέντος μόνου νὰ τελῶσιν οἱ ἡμέτεροι κατὰ τινὰς ἐποχὰς θρησκευτικὰς τινὰς τελετὰς.

επέρας παρεγένετο εἰς τὸν Καδδῆν, τοῦ ὁμοφρονῆσαι αὐτῷ καὶ ἀποκτεῖναι τὸν Πατριάρχην. ὃ δὲ κριτὴς ἐξουθένησεν αὐτὸν, καὶ πέμψας ἐξέβαλε τῆς φυλακῆς τὸν Πατριάρχην, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸ κελλὶον αὐτοῦ· ἐκρίθη ὁμοῦς ὁ Πατριάρχης, καὶ τῷ Ἰουλίῳ μηνί, κατ' ὃν γίνεται πανύγυρις ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Ἰησοῦ, τῇ κειμένη μετὰ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τῆς Βηθλεέμ, ἐξῆλθε τῆς Ἱερουσαλήμ μετὰ τῶν γυναικῶν γυναικεῖα ἱμάτια ἐνδεδυμένος, ἀπὸ δὲ τῆς Μονῆς ἔφυγε νυκτός, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὸ Ἄκρη· μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ πασᾶς τῆς Ἱερουσαλήμ ἐγράψεν εἰς τὸν ἡγεμόνα τοῦ Τζηνίου συλλαβεῖν τὸν Πατριάρχην, καὶ λαβεῖν ἐκ μέρους τῶν Φράρων τῇ χειρὶ αὐτοῦ τοσαύτας χιλιάδας φλωρία· ὅθεν ἐπεμψεν ὁ ἡγεμὼν τὸν εὐνοῦχον αὐτοῦ εὐρεῖν τὸν Πατριάρχην, καὶ ἠῦρεν αὐτὸν ἐγγὺς τοῦ Καρμηλίου ὄρους παρά τινι κρήνῃ ἀναπαύομενον· αἰθίοψ δ' ὢν ὁ εὐνοῦχος καὶ χριστιανὸς τὸ πρότερον, εὐλαβηθεὶς τὸν κύριον Θεοφάνη, ἀφῆκεν αὐτὸν εἰς ὄδον εἰρήνης, φιλοδώρημα λαβὼν ἑκατὸν φλωρία. Ὁ δὲ Θεοφάνης φθάσας εἰς τὸ Ἄκρη, καὶ ἐπὶ νηὸς ἐπιβὰς ἀφίκετο εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἰς ἣν ἦλθον καὶ Φράροι καὶ ἐκίνησαν ἀγωγὴν καὶ κρίνονται μετὰ τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ βασιλικὸν βῆμα, καὶ λαμβάνει ὁ Πατριάρχης διὰ χρυσοβούλλου τὰ προσκυνήματα, καὶ δὴ τότε ἔλαβεν ἀπὸ τῶν Φράγγων Ἀποκαθήλωσιν, Γολγοθᾶν καὶ Ἅγιον Σπήλαιον κτλ. »

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων καταφαίνεται ἐνθεν μὲν ἡ ξένη, βαρεῖα καὶ ἀσπονδος κατάθλιψις κατὰ τῶν μακαρίων ἀνδρῶν τῆς Ἀγιοταφτικῆς ἀδελφότητος, ἐνθεν δὲ ὁ μαρτυρικὸς ὄντως βίος τῶν αἰοιδίμων ἐκείνων Πατριαρχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, οἱ ὅποιοι διὰ μόνης τῆς θείας χάριτος καὶ τῆς προσωπικῆς αὐτῶν ἀξίας καὶ τῆς ἀγρύπνου φυλακῆς διέσωσαν πρὸς τοὺς διαδόχους τὴν ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου Κυριότητα τῶν ἡμετέρων, ἐν ἀνίσῳ πάλῃ ὅτε μὲν καταβαλλόμενοι, ὅτε δὲ καταβάλλοντες, καὶ νῦν μὲν πίπτοντες, νῦν δ' ἀνίσταμενοι, πάντοτε δὲ ἀμυνομένοι, καὶ πάντοτε τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν διεκδικούμενοι. Καὶ εἶναι ἄρα ἀληθές, ὅτι οἱ μάλιστα συνεισενεγκάμενοι τῇ καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, καὶ οἷς πλείστη καὶ δικαία ὀφείλεται παρά τῶν ὁμογενῶν εὐγνωμοσύνη, εἰσὶν οἱ Ἀγιοταφίται, ὧν καὶ οἱ σήμερον διάδοχοι τιμῶσι διὰ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ αὐτῶν βίου τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν, καὶ διὰ τοῦ Ἀγιοταφτισμοῦ, οὕτως εἶπεν, αὐτῶν δείκνυνται ἰσότημοι καὶ ἐφάμιλλοι, εἰμὴ καθυπέρτεροι τῶν ἀρχαιοτέρων.

Μετὰ πατριαρχίαν λοιπὸν τριακονταετῇ

πλήρη πικριῶν καὶ στερήσεων καὶ ταλαιπωριῶν κοιμᾶται ἐν Κυρίῳ ὁ αἰοιδίμος Θεοφάνης, καὶ διαδέχεται αὐτὸν ἀνὴρ ἐκκλησιαστικός, ἀνδρεῖος, φιλαλήθης καὶ μεγαλοπρεπέστατος, ὁ ἀείμνηστος Παΐσιος. Ἦδη οἱ ἔξωθεν πειρασμοὶ ἐπερίσσευσαν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν Ἱεροσολύμων, ἦδη πρὸς τοῖς ἐκ Βατικανοῦ προσέλονται νέα γένη, νέα φύλα, ἴση ἀναίδεια, ἴση τόλμη, ἴση δυνάμει ἐπιβουλεύομενα τὰ ἡμέτερα, βῆγδην, ἀρπάγδην ἐπερχόμενα· ἦδη ὁ Παΐσιος ὤρισται ἵνα μαρτυρικώτερον διανύσῃ βίον, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τιθέμενος ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου. Αἰοῖμε Παΐσιε, σὺ λοιπὸν εἶσαι ὁ δίκην κακούργου, σὺ ὁ ἅγιος καὶ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ, σὺ ἀναβιβασμένος ἐφ' ἵππου ἐπιστάγματι ἐσφωμένου φορτηγῶ, ἐλκόμενος ὑπὸ τῶν δημίων; ὦ καιροὶ, ὦ ἦθη! Οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν μὴ δυνάμενοι νὰ καταβάλωσι τὸν ἀκατάβλητον τοῦτον ἀβλητὴν, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐκτελέσωσι τὰ πονηρὰ αὐτῶν βουλευμάτα κατὰ τῶν Ἱερῶν ἐκείνων προσκυνημάτων, διαβάλλουσιν, οἱ ἄθλιοι, τὸν ἅγιον τοῦτον Πατριάρχην τοῖς Κρατοῦσιν ὡς ἐπιβούλον! Τί δὲν μηχανᾶται ἡ κακία ὑπὸ τοῦ φανατισμοῦ οἰσηλατουμένη!

Ὁ δὲ γεραρὸς τῆς Ὀρθοδοξίας οὗτος ὑπέρμαχος ὤφειλε νὰ ὑποσῇ μαρτυρικῶς τὰς συννεπισίας τοιαύτης φρικτῆς ἐπιβουλῆς καὶ διαβολῆς, ἐπ' αἷς ὁ μακάριος Παΐσιος οὐδ' εἰς δάκρυα ἀνελύθη, οὐδ' εἰς παρακλήσεις, οὐδ' εἰς ὑποσχέσεις προσέφυγε· « τὸν δὲ Παΐσιον ὡς τοῦτο εἶναι ἐν τῇ κλίνῃ αὐτοῦ ἀναπαύομενον » ἦτο δὲ ὅλως παραδεδομένος εἰς προσευχὰς καὶ εἰς τὴν μελέτην τοῦ Θεοῦ. Βέβαια ὁ Θεὸς ἐδοκίμαζε τὴν καρτερίαν τοῦ νέου Ἰωβ, τοῦ μεγαθλητοῦ τούτου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων, ἀθλοῦντος ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου. Τίς ἀναληγῆτι δύναται νὰ ἐκκαλύψῃ τὴν ἱστορίαν τῶν παθῶν τοῦ Ἀγιοταφίτου τούτου; Τίς ἀδακρυτὴ δύναται νὰ ἐέλθῃ τὰς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην νύκτα καὶ ὅσας ἄλλας καὶ ἄλλοτε ἀλγηδόνας τοῦ Ἀγιοταφίτου Παΐσιου; Ἡ ἐξία καὶ τὸ μέγεθος τῆς διαβολῆς, καὶ οἱ καιροὶ ἐκείνοι, ἐσῶσαν αὐτὰ ἀντὶ πάσης ἱστορικῆς ἐκθέσεως. Μία Μίτρα κατασκευασθεῖσα πρὸς χορσιν αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου, κατὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔθιμα, δίδει ὕλην εἰς τὴν διαβολὴν ὡς δῆθεν δι' ἄλλην ἐτοιμασθεῖσα κεφαλὴν· καὶ εἰμὴ ὁ τότε μακάριος καὶ μεγαλόφρων καὶ εὐθύδικος Σουλτάνος διεγίνωσκε τὴν ψευδῆ καὶ αἰσχρὰν διαβολὴν, ὁ Ἀγιοταφίτης Παΐσιος ἤθελεν ὑποσῇ τὴν ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ἀνήμερον ποινήν. Ἄλλ' ὁ Σουλτάνος αὐτὸς λαβὼν εἰς χεῖρας τὴν Μίτραν καὶ περιεργασθεὶς

αυτήν, ὁ ἴδιος χειρίζεται αὐτὴν τῷ Πατριάρχῃ, ὁ ἴδιος ἀποφαίνεται κατὰ τῆς διαβολῆς, δικαιώνει τὸν Πατριάρχην, περιβάλλει αὐτὸν τῇ ὑψηλῇ αὐτοῦ εὐνοίᾳ καὶ τιμῶν τοὺς ἀδικήσαντας. Εὐγνωμοσύνη ἐθνικὴ δρῆται εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου Σουλτάνου.

Ἐκ θείας λοιπὸν προνοίας σώζεται ὁ Πατριάρχης μετὰ σκληρᾶς βασάνου ἀπὸ βεβαίου θανάτου· σωθεὶς δὲ ἐπιδίδεται ὄχι εἰς ἀνεπαύσεις δρῆται ἐπιδομένης καὶ εἰς τὰ παθήματα καὶ εἰς τὸ καταπονημένον αὐτοῦ σαρκίον, ἀλλ' ἀναλαμβάνει ἐρρωμένερον τὸ ἔργον τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ διακονίας· ἤδη γὰρ φοικαλέα διαδραματίζονται ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὶ τῶν Ἀγιοταφίτων πατέρων ἀπαγχονίζονται μὴ ἔχοντες ὅπως ἐμπλήσωσι τὴν ἀπλησίαν ἀνδρῶν, καιρῶν καὶ ἡθῶν ἐκείνων, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν Ἀγιοταφίτων καταλείπει τὴν τάξιν, εἰς ἣν ἐτάχθη ὡς καλοὶ στρατιῶται τοῦ Θεοῦ ὑπερασπίζονται διὰ τῆς ζωῆς αὐτῶν τὴν Ἱερὰν ἡμῶν ἐκείνην κληρονομίαν. Ἦδη τὰ τῶν Ἀγιοταφίτων ἴστανται ἐπὶ ξηροῦ ἀκμῆς· ἤδη ὁ Ἅγιος Τάφος προέρχεται εἰς ἀπορίαν καὶ ἀπόγνωσιν· ἤδη ἐφρῦαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ, ἤδη ὁ πλοῦς ἐν νυκτὶ καὶ πυρὸς οὐδαμοῦ. Ναι, ἀλλ' ὁ Ἅγιοταφίτης ἤδη καὶ μᾶλλον ἀπρίξ ταῖν χεροῖν ἔχειται τοῦ πηδαλίου· ἤδη πολλαπλασιάζει τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ καὶ τὸν κάματον, ἕωσὸς παρέλθῃ καὶ ἡ τρικυμία αὐτῆ, ὅπως ἄλλαι προηγουμέναι, ὅπως τόσαι ἄλλαι ἐπερχόμεναι, καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατασχύσουσι τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων· καὶ δὴ ὁ Πατριάρχης ἔν' ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς μεγάλας καὶ κατεπειγούσας τοῦ Ἁγίου Τάφου χρεῖας ἀναγκάζεται ἐνιαυτοὺς ὅλους νὰ πλανᾶται ἐπαιτῶν ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου, εἰς χώρας μεμακρυσμένας καὶ ἀξένους θλιβόμενος, ταλαιπωρούμενος καὶ μωρία ὅσα ὑφιστάμενος, ἀλγος δὲ μέγα φέρων, ὅτι τὸ Κοινὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου ὑπέκειτο ἤδη εἰς χρεῖα μεγάλα, καὶ ὅτι αὐτὸς δι' ὅλων τῶν μόχθων αὐτοῦ καὶ τῶν πλανήσεων δὲν ἤδυνῆθη νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὸ τούτων, καὶ αἱ γυιοβόροι αὐτοῦ μεληδόνες ἐπήνεγκον αὐτῷ τὸν θάνατον τῷ 1660, οὐχὶ ἐπὶ κλίνης ἀναπαύσεως, ἀλλὰ μακρὰν καὶ τοῦ Θρόνου καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἀδελφῶν, ἐν ἀκτῇ τινι τοῦ Καζελοβόρτζου· « καὶ σκάφαντες εἰς τινος σκοπιᾶς κορυφῆν, παρὰ τὴν θάλασσαν κειμένην, ἔθαψαν ἐκεῖ τοῦ μακαρίτου ἐκείνου ἀνδρὸς τὸ λείψανον. » Οἱ ἄθλοι, αἱ πάθαι καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ Σεβασμίου τούτου Ἀγιοταφίτου εἶναι ἀξια εἰδικῆς πραγματείας μᾶλλον, ἢ ὅσον ἡμῖν ἐπιτρέπει ὁ σκοπὸς τῆς

παρούσης αὐτοσχεδίου διατριβῆς· ἡμεῖς δὲ μάλιστ' ἀναγκαζόμεθα νὰ διακοφῶμεν τὴν ἱστορικὴν ἀφήγησιν δώδεκα διαδόχων Πατριαρχῶν, ἀνδρῶν εὐσεβεστάτων καὶ ἐν τοῖς μάλιστα ἐνδόξων, καὶ ἀοιδίμων Νεκταρίου, Δοσιθέου, Χρυσάνθου, Μελετίου, Παρθενίου, Ἐφραίμ, Σωφρονίου, Ἀβραμίου, Ἀνθίου, Πολυκάρπου καὶ Ἀθανασίου, ἀνδρῶν πάντων μὲν ἀρετῆ καὶ συνέσει καὶ εὐσεβεῖ κεκοσμημένων ζήλω, ἐνίων δὲ καὶ ἐπὶ σοφίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ, καὶ τῇ θύραθεν διαπρεψάντων, συγγραφαῖς ποικίλαις καὶ χρησίμοις καταγλαϊσάντων τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς ἐπιστήμας.

Ἐξ ἀρχῆς τῆς παρουσίας ἡμῶν προθέσεως ἠλπίσσαμεν, ὅτι δι' ὀλίγων ἠθέλωμεν δυνηθῆναι νὰ διέλθωμεν τοὺς ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐνθέους ἀγῶνας τῶν ἀοιδίμων τούτων Πατριαρχῶν, πρὶν ἐλθῶμεν εἰς τὸ κύριον τοῦ λόγου ἡμῶν θέμα· ἀλλὰ λεληθότως πως περιήλθον ἐν εἰς ἱστορίας χώραν εὐρείαν, εὐρυτέραν καὶ τῆς προθέσεως καὶ τοῦ δέοντος. Πιστεύοντες δ' ἐν τούτοις ὅτι ἐν τῇ συντόμῳ ταύτῃ ἀφηγήσει τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν ἐγκατοπτρίζεται καὶ ὁ βίος τῶν ἄλλων ἐκείνων ἀοιδίμων Πατριαρχῶν καὶ τῶν ἐκείνοις συγχρόνων Ἀγιοταφίτων τοῖς αὐτοῖς ἐντραφέντων ἡθεσί, ταῦτα ὑποστάντων, τὰς αὐτὰς στερήσεις, τὰς αὐτὰς κακουχίας, τὰς αὐτὰς ἀλγηδόνες ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου, φέρομεν τὸν λόγον εἰς τὰ περὶ τοῦ νῦν εὐκλεοῦς Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίλλου τοῦ Δευτέρου, οὐχ ἵνα πλέξωμεν περιττὸν ἴσως ἐγκώμιον, ἀλλ' ἵνα φημι τὴν πᾶν στόμα βλασφημίας, πληροφορηθῆναι δὲ ὀλόκληρον τὸ γένος, καὶ τούτων μάλιστα, οἵτινες περιεργότερον ἐρωτῶσι—τί καλὸν προσγίνεται εἰς τὸ ἔθνος παρὰ τῶν Ἀγιοταφίτων;—ἵνα πληροφορηθῶσιν, ὅπου ὁ μὲν Πανάγιος Τάφος συντελεῖ εἰς τὴν προκοπὴν τῶν ὁμογενῶν, ὁ δὲ Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων Κύριλλος πηλίκῃ ἔχει κεκτημένα δικαιώματα ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ γένους, καὶ ἂν δικαίως ἐγκαυχῶνται οἱ Ἀγιοταφίται εἰς τὸν φιλοτιμώτατον τούτον Πατριάρχην. Ἡ δημοσίευσις τούτων τιμῶσα διακαίως τὸν Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων δύναται ποτε ἴσως νὰ διεγείρῃ καὶ ἄλλων τὴν κοιμωμένην φιλοτιμίαν, νὰ περιστείλῃ δὲ τὴν βλάσφημον γλῶσσαν τῶν ἔργων ἐχόντων φίλον τὸ κακολογεῖν, πείσῃ δὲ καὶ τοὺς ἄλλοτρίως φρονούντας περὶ τοῦ Ὁρθοδόξου Κλήρου καὶ γένους, ὅτι εἰσὶ παρ' ἡμῖν ἄνδρες πάσης τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης ἀξιοί, ζήλωται τῶν μεγίστων τοῦ γένους συμφερόντων, καὶ ἄγρυπνοι φύλακες τοῦ Χριστιανικοῦ ποιμνίου,

ὁποῖος ὁ Ἱεροσολύμων Κύριλλος, ἀνὴρ εὐσεβῆς, φιλόκαλος, φιλότιμος καὶ φιλογενῆς καὶ φιλόμουσος. « Καινοποιομένης αἰετῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν τῆς ἐπ' ἀρετῇ φήμης, ἀθανατίζεται μὲν ἡ τῶν καλῶν τι διαπραξαμένων εὐκλεία, γνώριμος δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ παραδόσιμος τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἢ τῶν εὐεργετησάντων τὴν πατρίδα γίνεται δόξα. » Πολύβ. σ'. 54.

(Ἀκολουθεῖ.)

ὑπὸ Θ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ.

ΣΑΠΦΕΙΡΟΣ, ΡΟΥΒΙΝΙΟΝ, ΤΟΠΑΖΙΟΝ καὶ ΓΑΡΝΕΤΟΝ ἢ ΣΥΡΙΟΣ ΛΙΘΟΣ.

Ταῦτα πάντα δυνάμεθα νὰ περιλάβωμεν ὁμοῦ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ τάξει, καθὼ οὐσιωδῶς συγγεμένα ἐκ κρυσταλλωτῆς στυπτηρίας· ἴχνη δὲ μαγνησίας, κιλικίας, χλορικοῦ ὀξέος, χρωμικοῦ ὀξέος κτλ. ἀποτελοῦσι τὰς εἰδικὰς αὐτῶν διαφορὰς. Ὁ σάπφειρος εἶναι διαφόρων χρωμάτων, ὁ κυανοῦς, ὅστις εἶναι ὁ γνήσιος σάπφειρος· ὁ ἐρυθρὸς, ὁ καὶ ἀνατολικὸν ρουβίνιον λεγόμενος, μετὰ δὲ τὸν ἀδάμαντα ὁ πολυτιμότερος τῶν τιμαλφῶν λίθων· καὶ ὁ κίτρινος, τὸ ἀνατολικὸν τοπάζιον. Οἱ σάπφειροι ἐνίοτε μετατρέπονται εἰς ἀδάμαντας, ἐκτιθέμενοι εἰς μέγαν καύσωνα, ὅστις κατασφραγίζει τὸ χρῶμα τῶν, ἀλλὰ βελτιοῖ τὴν σκληρότητα καὶ διαφάνειαν αὐτῶν. Τὴν κατάστασιν δὲ ταύτην τῶν σαπφείρων δυσκόλως δύναται νὰ διακρίνωσιν οἱ μὴ ἔχοντες ἰκανὴν πείραν αὐτῶν.

Τὸ χοροῦνδον, ἢ ὁ ἀδαμαντοειδῆς γύψος εἶναι σχεδὸν συγγενὲς πρὸς τὸν σάπφειρον, καὶ μετὰ τὸν ἀδάμαντα ἡ σκληρότερα τῶν γνωσῶν οὐσιῶν. Εἶναι σχεδὸν καθαρὰ κρυσταλλωτὴ στυπτηρία, καὶ σύγκειται ἐκ πλέον ἢ 90 τοῖς 100 ἐκ τῆς οὐσίας ταύτης, μετὰ μικροῦ μέρους κιλικίας καὶ σιδήρου. Εὐρίσκεται ἐν Ἰνδία, Κίνα καὶ τισιν ἄλλαις χώραις τῆς Εὐρώπης. Ἐν δὲ τῇ Ἀνατολῇ χρησιμεύει διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν δι' ὃν καὶ ἡ ἀδαμαντόκοις ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ σμύρις (emery), οὕτω καλουμένη ἐκ τινος φερωνύμου ἀκρωτηρίου τῆς νήσου Νάξου, δὲν εἶναι εἰμῆ εἰδὸς τι τοῦ χοροῦνδου (corundum) μετὰ μίγματος σιδήρου, ὅπερ προσδίδει αὐτῇ κυανόφαιον τι χρῶμα. Ἐκ δὲ τῆς ὑπερβολικῆς αὐτῆς σκληρότητος, ἡ κόνις αὕτη χρησιμεύει μὲν ὡς ἵνα στιλβῶνται δι' αὐτῆς ὁ ὕλος καὶ τὰ μέταλλα, καὶ προσέτι ἵνα κόπτονται τὰ τελευταῖα, ἅτινα ἀποξέονται καὶ κατατριβόνται πάντα δι' αὐτῆς πλὴν τοῦ ἀδάμαντος. Ἡ σμύρις (κόνις) παρασκευάζεται, ἀλεθόμενου τοῦ ὄρυκτοῦ εἰς μύλους,

καὶ ἐντεῦθεν ἔπειτα διαχωριζομένου εἰς μερίδας διαφόρου λεπτότητος, μετὰ ταῦτα συνταράσσεται μετὰ τοῦ ὕδατος πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ λεπτοτέρου μέρους, ὅπερ κατακάθεται ἐν τῷ τέλει. Ἐκ τῆς κόνεως ταύτης κατασκευάζεται εἰδὸς τι ὑφάσματος καὶ χάρτου (ὡς ὁ κοινὸς ἐκ φάμμου) ἐπιπασσομένης ἐπὶ μίγματος ἐκ κόλλας, κομμίου, ἀλεύρου καὶ στυπτηρίας.

Τὸ Ρουβίνιον, εὐρισκόμενον κυρίως ἐν τῇ φάμμῳ τῶν ποταμῶν τῆς Σεϋλάνης, τοῦ Πεγγοῦ καὶ τῆς Μυσώρης, εἶναι προσέτι διαφόρων χρωμάτων. Καλεῖται δὲ τὸ μὲν ἐρυθρὸν ἢ σπινέλλιον (spinell ruby)· τὸ δὲ ὠχρὸν ἢ ῥοδόχρουν, βαλάσσιον (balas rubys· τὸ δὲ χρυσοχρουν ἢ ἀνθρακίτης (rubicelle). Ρουβίνια 2 μέχρι 6 καρατίων εἶναι σπάνια. Ὅταν δὲ τῶν τῶν μεγέθους τούτου καὶ τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος τῆς κοκκινίλης, ἡ ἀξία αὐτῶν ὀλίγον τότε ἐλαττοῦται τοῦ ἀδάμαντος. Τὸ τοπάζιον παριστᾷ διαφόρους σκιάς μεταξὺ τοῦ κίτρινου καὶ τοῦ χρώματος τοῦ οἴνου, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ μεγάλης ποσότητος κιλικίας εἶναι σκληρότερον ἑκατέρου τῶν πρώτων. Τὰ καλλιώτερα εἶδη αὐτοῦ εἰσὶ τὸ βραζιλιανόν, τὸ Σαξῶνιον, τὸ Σιβηριανόν καὶ Σκωτικόν.

Τὸ Γάρνετον (Carnet) ἢ σείριος λίθος, λίαν γνωστὸν, ἀνήκει εἰς τὴν ἰδίαν τάξιν. Αἱ ποικιλίαι δὲ αὐτοῦ οὐσιωδῶς σύγκεινται ἐκ στυπτηρίας, κιλικίας, μαγνησίας σιδήρου, κτλ.

Τὸ μᾶλλον δὲ τιμώμενον Γάρνετον, εἶναι τὸ καὶ ἀλμανδίνον λεγόμενον (almandine) ἢ καρβούνιον (carbuncle), ὅπερ κοινῶς ἐστὶ διαφανές, ἐρυθρὸν καὶ ὠραῖον ὄρυκτόν, εἴτε κρυσταλλωτὸν εἴτε καὶ ἐν εἰδει στρογγύλων κόκκων. Εὐρίσκεται δὲ ἐν Σεϋλάνῃ, Πεγγοῦ καὶ Γροιλανδία. Τὸ πυρροειδῆς (pyrope), ἢ αἰματόχρουν ἐρυθρὸν εὐρίσκεται ἐν Γερμανία καὶ Σεϋλάνῃ, καὶ ἐν εἰδει ἐντελῶς στρογγύλων διαφανῶν κόκκων· εἶναι δὲ τὸ δεύτερον κατὰ τὴν ἀξίαν. Τὸ κοινὸν Γάρνετον δὲν εἶναι τόσον διαφανές ὅσον τὰ προειρημένα καὶ συχνάκις εἶναι σκοτεινοῦ, ἐρυθροῦ καὶ ὑποφαίου χρώματος. Εὐρίσκεται δὲ ἐν Σκωτία, Σουηδία καὶ ἄλλαις χώραις, ἐνθα τὰ πρωτογενῆ πετρώματα ἀφθονοῦσιν, ἀλλὰ σχετικῶς ὀλίγα εἶδη εἶναι κατάλληλα εἰς τοὺς πετραδιουργοὺς. Τὸ μέλαν Γάρνετον, κοινῶς λεγόμενον μελανίτης (melanite) εἶναι ὄρυκτόν εὐρισκόμενον εἰς τὰ ἠφαισειογενῆ πετρώματα καὶ κατεργάζεται συνήθως ἐν Νεαπόλει.

Γ. Κ.

ΒΟΣΠΟΡΙΚΑ.

(Συνέχεια 18ης φυλ. 18.)

Τὸ Βυζάντιον περιετείχισε πρῶτος ὁ κτίσας αὐτὸ Μεγαρεὺς Βύζας, δεύτερος ὁ Σπαρτιάτης Παισανίας, τρίτος ὁ κατεδαφίσας καὶ ἀκολούθως ἀνακαινίσας τὰ τείχη σκληροκάρδιος αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης Σεβήρος, τέταρτος ὁ τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀνορθωτῆς Μακεδῶν Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, ἐπεκτείνας τὸ δυτικὸν ἢ χερσαῖον λεγόμενον μέρος τῶν τειχῶν καὶ οὕτω συμπεριλαβῶν ἐν τῇ πόλει πλείονα τόπον. Τὰ τείχη τοῦ Βυζαντίου μετέπειτα παθόντα ἐκ σεισμῶν ἀνῶρθως πέμπτος ὁ Ἕλληνας αὐτοκράτωρ Ἀρκάδιος, καὶ μετὰ τοῦτον ἔκτος Θεοδόσιος ὁ νέος, κηδεμονευόμενος ἀνήλικος ὑπὸ Ἀνθεμίου περὶ τὸ 413 ἔτος. Ἄλλ' ἐτι αὐτοῦ βασιλεύοντος καταπεσόντα ὑπὸ σεισμῶν ἀνήγειρε ταχέως ὁ Ἐπαρχος τῆς πόλεως, ἐπιγράφας ἐπὶ μὲν τῆς Ξυλοκέρκου πύλης τῆς πρὸς τὸν Κεράτιον κόλπον ταῦτα:

Θεοδόσιος τόδε τείχος Ἄναξ καὶ ὕπαρχος Ἐώας
Κωνσταντῖνος, ἔτευξαν ἐν ἡμασιν ἐξήκοντα.

ἐπὶ δὲ τῆς Ῥηγίας πύλης, τῆς πρὸς τὴν Προποντίδα:

ἡμασιν ἐξήκοντα φιλοσκήπτρω βασιλεῖ,
Κωνσταντῖνος ὕπαρχος εἰδείματο τείχει τείχος.

Τὰ τείχη τοῦ Βυζαντίου ἐπεσκεύασεν ἑβδομος Δέων ὁ σοφός, καὶ μετ' αὐτὸν ἀνῶρθως τὰ πρὸς τὴν Προποντίδα ὁ Ἀφίμαρος. Καταπεσόντα δὲ ταῦτα μετέπειτα ὑπὸ σεισμῶν ἀνέκτισε Δέων ὁ Ἰσαυρός. Τὰ δὲ πρὸς τὸν Κεράτιον κόλπον τείχη ἀνήγειρεν ὁ Θεόφιλος, καὶ οἱ αὐτοκράτορες Μιχαὴλ καὶ Ἀνδρόνικος οἱ Παλαιολόγοι ἐδίπλωσαν καὶ ἀνεκαίνισαν τινὰ μέρη τῶν τειχῶν καὶ μετὰ τούτους ὁ Ἀπόκευχος τὰ χερσαῖα. Τὰ παραθαλάσσια τείχη, δηλαδή τὰ πρὸς τὴν Προποντίδα, φθαρέντα ὑπὸ τοῦ χρόνου, ὡς καὶ νῦν, ἀνεκαίνισε ποτὲ Βασίλειος ὁ Μακεδών, (αὐτοκράτωρ ἐνδοξος, τοῦ ὁποίου σώζεται πονημάτιον ἀξιόλογον νοθετικὸν πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ περὶ χρήσεως τῆς ἐξουσίας). Τοῦτο τὸ ἔργον δηλοῦται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης:

Ὅν τῆς θαλάσσης βρασμῶς ἐν μικρῷ χρόνῳ
κλύδωνι πολλῷ καὶ σφοδρῷ ῥηγνύμενον
Πεσεῖν κατηνάγκασε πύργον ἐκ βάθρων
Βασίλειος ἤγειρεν εὐσεβῆς ἄναξ.

Τὰς πληροφορίας ταύτας πάσας, ὡς καὶ τὰς κατωτέρω λαμβάνομεν προχείρως ἐκ τῆς Κωνσταντινάδος, πονήματος χρησίμου τοῦ αἰοιδίμου

Πατριάρχου Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Σιναίου, ἐν ἑλλείψει ἄλλων πηγῶν πρὸς παράθεσιν.

Τὰ τῶν πυλῶν τῶν τοῦ Βυζαντίου τειχῶν ὀνόματα, ἐξ ὧν ὠνομάσθησαν καὶ ὀνομάζονται ἄχρι νῦν πολλὰ τῆς βασιλίδος πόλεως συνοικίαι, εἰσὶ ταῦτα:

Ἐκ μὲν τοῦ Βοσπορίου ἄκρου (Σαράϊ μπουρνοῦ) πρὸς τὸν Κεράτιον κόλπον.

1. Εὐγενειακὴ (Γιαλί κίρσκι καπισί), ἧς ἔσωθεν ὑπῆρξεν ὁ περιβλεπτός τοῦ ἁγίου Παύλου ναός.

2. Ὁραία (Μπαξὲ καπισί) ὅπου καὶ μικρὸν νεώριον.

3. Ὁφαρικὴ (Μπαλουκ παζάρ καπισί), δι' ἧς ἔρχονται εἰς τὸν Γαλατῶν ἐκ τῆς πόλεως.

4. Φυλακία (Ζιντάν καπισί).

5. Ξυλεία (Ὀντοῦν καπισί).

6. Ἀγισματία (Ἀγιάσμα καπισί), ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πλησίον ὑπάρχοντος ἁγιάσματος, εἰς δὲ προσέρχονται ἄχρι νῦν οἱ εὐλαβεῖς τῶν τε Χριστιανῶν καὶ τῶν ἄλλοθρήσκων.

7. Ἀλφιτικὴ (Ὀύν-καπισί), συνοικιζομένη νῦν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων.

8. Ἰελικὴ (Τσομπαλή καπισί). Ἐνταῦθα ὑπάρχει συνοικία καλὴ τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν.

9. Θεοδοσία (Ἄγα-καπισί), ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ τοῦ πλησίον ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοδοσίας.

10. Νέα πύλη (Γενί καπί), ἀνοιχθεῖσα μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως.

11. Πετρία (Πετρί καπί), ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ τῆς Πέτρας, θέσεως αὐτόθι βραχῶδους, ὅθεν καὶ ἡ συνοικία ἐλέγετο Πέτριον. Ἐκ τῆς πύλης ταύτης ἄρχεται ἀναδίπλωσις τῆς τοῦ τείχους, ἢ περικλείουσα τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον, ἔχουσα τὰς τρεῖς ταύτας πύλας, Πετρίου, Φαναρίου καὶ Διπλοφαναρίου. Τὸ διπλοῦν τοῦτο καὶ ἐσώτερον τείχος ἐλέγετο Στρόβηλος. Ἐντὸς δὲ τῆς συνοικίας τοῦ Πετρίου ὑπῆρχε περίφημον Καλογραιῶν μοναστήριον, κτίσμα Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα.

12. Φαναρία (Φενέρ καπισί). Αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ Πατριαρχεῖον καὶ ἄλλα καταστήματα καὶ καλὴ συνοικία τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν.

13. Βασιλικὴ (Μπαλατὰ καπισί), ὀνομασθεῖσα καὶ Παλατιακὴ ἀπὸ τοῦ πλησίον παλατίου τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, ὅπερ ἐν μέρει σώζεται ἄχρι νῦν. Παρ' αὐτὴν ὑπάρχει τὸ καλούμενον Παλατιὸν Νεώριον. Αὐτοῦ πλησίον ὑπάρχει ἄλλη

συνοικία μικρὰ Ἑλληνίς καὶ μεγάλη συνοικία Ἰσραηλιτῶν.

14. Κυνηγία, πύλη ἀποφραχθεῖσα ὑπὸ τῶν κρατούντων, ὡς περιττὴ. Ἐπ' αὐτῆς ὄραται ὁ ἀρχιστράτηγος Μιχαὴλ ξιφῆρης.

15. Ὑψηλὴ (Αἰθασάρ καπισί), ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τῶν πλησίον λόφων τῶν καλουμένων ποτὲ Ὑψηλῶν, ἀνοιχθεῖσα δὲ μετὰ τὴν ἄλωσιν.

16. Κοσμιδία ἢ καὶ Ξυλόπορτα κοινῶς, πύλη τοῦ ἔξω τῶν παλαιῶν τειχῶν Προτειχίσματος ὅπερ ἐλέγετο καὶ Πτερόν τῶν Βλαχεριῶν, δι' ἧς ἔρχονται εἰς τὸ Κοσμιδίων (Ἐγίου). Καὶ ἐνταῦθα ὑπάρχει συνοικία Ἑλληνικὴ φιλόμουσος καὶ συντηρούμενη καλῶς.

Ἐκ δὲ τοῦ Κερατίου κόλπου ἐντεῦθεν πρὸς τὴν Προποντίδα, πύλαι τοῦ χερσαίου τείχους εἰσὶν.

1. Βλαχερναία, κλεισθεῖσα μετὰ τὴν ἄλωσιν, ὀνομασθεῖσα δ' ἐκ τοῦ πλησίον ναοῦ τῆς Θεοτόκου τῶν Βλαχεριῶν, ὅπου καὶ ἁγίασμα, εἰς δὲ προσέρχονται οἱ εὐλαβεῖς ἐκ πάσης θρησκείας καὶ χάριν διασκεδάσεως. Ὑπάρχει καὶ ἐνταῦθα Ἑλληνικὴ τις συνοικία.

2. Γυρολιμναία, κλεισμένη καὶ αὕτη. Καὶ αὐτοῦ πλησίον ἄλλη συνοικία τῶν ἡμετέρων.

3. Καρσία ἢ καὶ Χαρσία (Ἐγρί καπί), ὅπου ὑπάρχει μεγάλη συνοικία τῶν ἡμετέρων. Αὕτη ἐλέγετο καὶ Καλλιγάρεια. Παρ' αὐτῇ ὑπῆρχε παραπυλὶς φραγμένη ἢ Κερκοπύλη, ἢ Κερκόπορτα.

4. Πολυανδρινὴ (Ἐδρινὲ καπισί), ἀπὸ τοῦ Πολυανδρίου λόφου καὶ συνοικίας ἐκλεκτῆς Ἑλληνίδος, ὅπου πιθανῶς σώζονται οἱ ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν Βυζαντιῶν. Ἡ συνοικία αὕτη περιέχει ὑπὲρ τὰς 500 οἰκογενεῖας ἀνδρῶν ὁπωσοῦν φιλομούσων καὶ φιλογενῶν.

5. Ῥωμανία (Τομ-καπί), ὅθεν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ὁ πορθητῆς Μωχαμέτης Β', καὶ ὅπου ἔπεσε μαχόμενος ὁ τελευταῖος αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Δραγάσης. Ὑπάρχει καὶ ἐνταῦθα μικρὰ συνοικία Ἑλληνίς.

6. Μελανδησία (Μεβλιχανὲ καπισί), δι' ἧς, ὡς λέγεται ἀνοιχθείσης προδοτικῶς εἰσῆλθον οἱ πορθηταὶ κατὰ πρῶτον.

7. Πηγία (Σαμάτια καπισί), δι' ἧς ἐκ Ψαμμαθειῶν ἔρχονται οἱ Ἕλληνες εἰς προσκύνησιν τῆς ἔξω τῶν χερσαίων τειχῶν Ζωοδόχου Πηγῆς (Μπαλουκλί). Ἐσωθεν τῆς πύλης ταύτης καὶ τοῦ Ἑπταπύργου ὑπάρχει ἡ μεγίστη τῶν ἐν Βυζαντίῳ ἑλληνίδων συνοικιῶν ἢ τῶν Ψαμμαθειῶν, περιλαμβανούσα ὑπὲρ τὰς δισχιλίας οἰκογενεῖας.

8. Ῥηγιακὴ (Γεντί κουλέ καπισί), δι' ἧς ἐξέρχοντο εἰς τὸ Ῥήγιον (Κουτσούκ Τσεκμετσέ, τουτέστι μικρὸν Ζεῦγμα), ὅπου ὑπῆρχε καὶ ἐπίγειον, νῦν ἡμελημένον.

9. Χρυσὴ Πύλη, πλησιεσάτη πρὸς τὴν Προποντίδα καὶ νῦν κλεισμένη ὑπὸ τῶν κρατούντων. Δι' αὐτῆς εἰσῆρχοντο ἐν θριάμβῳ μετὰ λαμπρᾶς παρατάξεως οἱ Χριστιανοὶ αὐτοκράτορες, ἐπιστρέφοντες ἐκ πολέμου τινὸς νικηφόροι. Πρὸ τῆς πύλης ταύτης ὑπῆρχον τὸ πάλαι κίονες πολλοὶ καὶ μαρμάρειοι πύργοι, ἐφ' ὧν οἱ ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους τὰ παθήματα τοῦ Προμηθέως καὶ ἄλλα ἔργα θαυμασιώτατα. Οὐδὲν τούτων ὑπάρχει σήμερον, εἰμὴ ἡ πύλη μόνη ἠλλοιωμένη.

Ἐντεῦθεν δὲ κατὰ τὴν Προποντίδα μέχρι τοῦ Βοσπορίου ἄκρου:

1. Παλαιὰ πύλη (Ναρλί καπί).

2. Ψαμμαθία, δι' ἧς οἱ ψαμμαθειανοὶ ἐξέρχονται εἰς τὴν Προποντίδα. Ἐνταῦθα ὑπάρχει παλαιὸς ὄρμος κατασκευαστός, ἀλλ' ἡμελημένος τὰ νῦν καὶ τοὶ ἀναγκαῖος.

3. Αἰμιλιανίς (Δαοῦτ πασά καπισί), ἀπὸ τοῦ πλησίον ναοῦ τοῦ ἁγίου Αἰμιλιανοῦ.

4. Ἐλευθερία (Γενί καπί), ἀπὸ τοῦ αὐτόθι Ἐλευθερίου νεωρίου ὀνομασθεῖσα. Ὑπάρχει καὶ ἐνταῦθα καλὴ συνοικία τῶν ἡμετέρων, ἀγαπῶσα καὶ ἐπιμελουμένη τὴν παιδείαν. Λέγεται δὲ ἡ συνοικία Βλάγκα κοινῶς.

5. Κοντοσκαλὶς (Κοῦμ καπί) ἀπὸ τοῦ αὐτόθι λόφου καὶ νεωρίου Κοντοσκαλὶς. Τὸ νεώριον τοῦτο ἡμελημένον τὰ νῦν, ἀνέκτισε Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος περὶ τὸ 1263 ἔτος, περιφράξας μεγίσταις πέτραις, καὶ ἐμβαθύνας τὴν θάλασσαν δι' ἀργύρου ὑγροῦ ὡς λέγει ὁ Παχυμέρης. Ἐνταῦθα ὑπάρχει συνοικία Ἑλληνίς χρησὴ καὶ φιλόμουσος καὶ τὸ Πατριαρχεῖον τῶν ἀνατολικῶν Ἀρμενίων καὶ ἡ μεγίστη τῶν ἐν Βυζαντίῳ Ἀρμενικῶν συνοικιῶν.

6. Ἀσοντία (Κάτεργα λιμάν καπισί), τὰ νῦν κλεισμένη. Ἐνταῦθα ὑπῆρχε τὸ πάλαι μέγα νεώριον τῶν αὐτοκρατορικῶν τριήρων, νῦν κατεσραμμένον καὶ ἀχρηστον. Ὁ λιμὴν οὗτος ἐλέγετο καὶ Σοφιανός ἀπὸ τῆς Σοφίας γυναικὸς Ἰουστίνου τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐπ' αὐτοῦ δ' ὑπῆρχον τὰ λεγόμενα Σόφια παλάτια, ὧν λείψανα σώζονται ἄχρι νῦν, καὶ οἱ ἀνδριάντες τοῦ Ἰουστίνου καὶ τῆς Σοφίας μετ' ἐπιγραφῶν, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν ἐνταῦθα μόνον τὴν ἐπὶ τοῦ τῆς γυναικὸς,

Ἀσονίων δέσποιναν Ἰουλιανὸς πολιοῦχος,

Ὡς σοφίας μεστὴν ἀνέθετο τὴν Σοφίην

Ἐνταῦθα ὑπῆρχε καὶ τὸ περίφημον Βούκιον, πύργος διάκενος καὶ σφραγγώδης, ἐξήκων

μέλος σειρήνιον και έκπλήττων τούς άκούοντας, ότε έπνεε νότος, ή βορράς σφοδρός, ώς αναφέρει ό Κωδής, άντικρύ δέ τούτου ύπῆρχεν άλλος όμοιος πύργος, δεχόμενος και άνταποδίδων τήν ήχώ του μέλους.

7. Σιδηρά (Ίσατλαντί καπισί), έφ' ής έκειτο Θεοδοσίου του νεωτέρου ή Μικρού περιφανές άνάκτορον, λεγόμενον τό του Άετού, του όποίου άξιοθέατα λείψανα σώζονται άχρι νυν. Αύτου ύπῆρχεν όρμος περίκτιτος και κάλλιτος ό Βουκολέων, ό και Άνακτόριος λεγόμενος, όπου ύπῆρχεν άγαλμα λέοντος, επιβαίνοντος και όδηγούντος βούν, σημαίνον ίσως τήν επί των βαρβάρων λαών έλληνηκήν δύναμιν και χρησιμότητα. Καί ό λιμήν ούτος ύπάρχει νυν κατεστραμμένος και ήμελημένος, ώς και πάντες οι άλλοι του Βυζαντίου και του Βοσπόρου, άν και ό τόπος ούτος συχνάζεται υπό μεγάλου άριθμού πλοίων και τρέφεται και πλουτίζεται μάλλον έκ θαλάσσης.

8. Οδηγητριάς πύλη (Άχίρ καπισί, ταύτέσιν άχυρώνος πύλη, ώς κειμένη παρά τον άνακτορικόν σταυλον). Παρ' αύτή ήτο Μονή της Οδηγητριάς Θεοτόκου προς τήν Άκρόπολιν.

9. Παραπολις (Μπαλουχανέ καπισί), βλέπουσα προς τήν Χαλκηδόνα.

10. Βοσπορία (Τόπ καπισί), παρ' ή ύπῆρχον ναός Αγίας Βαρβάρας και Αγίου Δημητρίου, βλέπουσα δέ προς τήν Χρυσούπολιν και όπό τήν βορρείαν άκραν της Άκροπόλεως κειμένη.

Αί έντός του Βυζαντίου μόνα σωζόμενα νυν Έλληνίδες συνοικίαι είσιν ή Υελική, ή του Φαναρίου, ή του Κεραμικού, ή Κοσμιδία, ή Βλαχεριναία, ή Υψηλή, ή Κασία, ή Πολυανδρία, ή Ρωμανία, ή των Ψαμμαθειών, ή της Βλάγκας, ή του Έξωκιονίου, ή του Κοντασκαλίου και ήτις άλλη. Έκτός δέ των έν αύταις σταθερώς διαμενουσών οικογενειών ύπάρχουσι πολλοί άλλοδαποι όμογενείς διαμένοντες πολύν χρόνον υπό διάφορα έπαγγέλματα, οίον παντοπώλαι, καπνοπώλαι, ύπεδηματοποιοί, λεπτουργοί, κρεοπώλαι, πανδοχείς, οίνοπώλαι, όπωροπώλαι, έμποροι, μεταπράται, μεσίται, ιατροί, φαρμακοπώλαι και διάφορων τεχνών άλλων έργάται.

I. Α.

Ο ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

Η

ΣΥΜΒΕΒΗΚΟΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΜΑΙΚΗΝ ΠΡΟΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΕΤΩΝ.

(Συνέχεια).

Καθ. Γ'.—Τό εργαστήριον του Ίωάννου Φερούγγ.

—Είμεθα λοιπόν έδώ είπεν ό Χάρρη, ότε έπηδήσαμεν εις τήν ξηράν, καλώς ηύραμεν τήν Χρυσήν Νήσον, τήν γήν της λάμψεως του Ήλιού και . . .

—Jack έκραξεν ό Κέρ, εις των άξιωματικών μας.

—Φιλτάτη μοι νήσος! μοί φαίνεται ότε χθές άνεχώρησα από τούτον τον τόπον, έξηκολούθη ό Χάρρη, δίχως να παρατηρήση τήν διακοπήν του Κέρ.

—Χάρρη, είπον, έγώ και ό Γίβσων επιθυμούμεν να υπάγωμεν εις του Ίωάννου Φερούγγ θά μάς όδηγήσητε;

Έδίξασε διά μίαν ξιγμήν, άλλ' έπειτα άπεκρίθη.

—Μάλιστα θά σας όδηγήσω, και θά σας άμιλήσω περί του άνθρώπου τούτου ένώ θά πορευώμεθα εκεί.

Ο Ίωάννης Φερούγγ είναι Γάλλος, ζωηρόν τι και εύθυμον άνθρωπάριον. Ένταύθα ένυμφεύθη ώραίαν μελαψήν τινα ώς είναι σχεδόν όλαι. Είχον τέσσαρας θυγατέρας, των όποιων αι δύο ήσαν ήλικιωμένοι ότε ήμην έσχάτως έδώ, ήσαν δέ τόσοں ώραιαι ώς ή μήτηρ των αι δύο νεώτεραι πρέπει να ήναι τώρα μεγάλαι και ώραιαι ώς αι άδελφαί των. Άλλ' έντοσούτω αύριον περί τήν αύγήν θά έκστρατεύσωμεν και δέν είμαι βέβαιος άν θά δυνηθώ να σας όδηγήσω άπόψε εις του Ίωάννου Φερούγγ. Τό κατάστημα του είναι άξιον περιεργείας, είναι πληρες παντός είδους, έκ μιας βελόνης μέχρι μιας άγκύρας μεταξύ δέ των άλλων περιεργειών έχει και έν ζεύγος σιδηρών σανδάλων (scalles), (*) τά όποια θά σας δείξη ίνα τά αγοράσητε.

—Σιδηρά σανδαλα; και εις τί χρησιμεύουσαι ταύτα έδώ;

—Τίποτε. Έκ της δημιουργίας της νήσου ταύτης πάποτε δέν έπесе πολύπη χιόνος, ούτε καν όλιγότερον ένός δακτύλου πάγους, άλλ' έδόθησαν εις τον Ίωάννην υπό τινος ναύτου ή

(*) Τά σιδηρά ταύτα σανδαλα χρησιμεύουσιν ίνα γλυστρώσιν επί του πάγους και της χιόνος.

τινος άλλου, όστις πιθανώς τά έφερεν έκ του Χαλιφάξ, ένθα ύπάρχουσιν έν άφθονία. Ίδού λοιπόν έφθάσαμεν.

Παρήλθεν ίκανή ώρα πριν δυνηθώ να έννοήσω τήν σκηνήν ταύτην.

Έτέλος πάντων άνεκάλυψα ότι ήμην έν τινι μεγάλω δωματίω πληρες άνθρωπίνων όντων.

Τό μέγα λοιπόν τούτο δωμάτιον ήτον ή άποθήκη του Ίωάννου Φερούγγ. Έντός τούτου παρετήρησα πολλούς νέους μετά κυανών χιτωνίσκων και χρυσών πίων κεκοσμημένων μετά χρυσών σειρητιών ούτοι εκάθηντο επί πίων, δεμάτων, τραπέζων, κιβωτίων, γελώντες, πολυλογούντες, και καπνίζοντες. Οι Κύριοι ούτοι ήσαν . . . μεταξύ δέ αυτών ύπῆρχον άθροίσματα άλλων νέων ένδεδυμένων μετά λευκών χιτωνίσκων, έκ των όποιων οι πλείστοι εφόρου ψαλίνοους πίλους, μολονότι όλιγον τι πρεσβύτεροι κατά τό έξωτερικό των φίλων των. Ήσαν δέ οι τελευταίοι ούτοι οι σταθεύοντες στρατιώτοι εις τον Βασιλικόν Λιμένα.

Καθ' όλον τό διάστημα του καιρού μελανά τινα άντικείμενα εκινούντο μεταξύ των άθροισμάτων των μετά κυανών και λευκών χιτωνίσκων μελανά τινα άντικείμενα μετά χιτώνων, των όποιων αι χειριδες ήσαν άνεστραμμένοι ύπεράνω των άγκώνων των, καθώς και αι λευκαί των λινάι περισκελίδες μέχρι των γονάτων των. Ούτοι ήσαν μαυροί—σκλάβοι!

Ήτον ήδη ή πρώτη φορά ότε είδον σκλάβον, και ώς νέος ών άπειρος, έξεπλάγην, ένεκα των στρογγύλων, σπιλπών και εύθύμων μορφών των, και του βωμαλαίου και ύγεινού των έξωτερικού. Παρητήρησα κατηγή τινα και άθλιον μαυρον ήμίγυμνον και ρακενδύτην, μετά δακρύων ρεόντων επί του τεταπεινωμένου του προσώπου.

Κατά ταύτην τήν στιγμήν θύρα τις ήνοιξε κατ' εύθείαν άντικρύ έμου, και ισχνός τις άνθρωπος ώς φάντασμα στρεφόμενος περίξ έαυτού εισήλθεν. Ούτος άφήκε τήν θύραν του μαγειρείου ανοικτήν ώσε είδον ότι τό μαγειρείον ήτο λαμπρώς πεφωτισμένο.

Ίδού ύποθέτω ότι ό φοβερός Ίωάννης έρχεται. Είχον δίκαιον διότι ήτον ό Ίωάννης Φερούγγ αύτοπροσώπως. Ο νέος μας ούτος φίλος είναι άξιος περιγραφής.

Ήτον ένδεδυμένος όλως λευκά, ό χιτωνίσκος, αι περισκελίδες, και τό έσωκάριόν του, έκτός ένός έρυθρού ως τό πύρ μανδηλίου περίξ του λαιμού του. Η μόν μορφή του ήτον έντελώς Γαλλική—μακρά και όξεια, τό δέ πρόσωπόν του ώχρόν, οι οφθαλμοί του μικροί, μέλανες και διαπεραστικοί, ή κόμη του ψαρά,

λεπτή, και λήγουσα εις ψήκτραν (βρούτζαν) έπί της κορυφής της μακράς και ως άπίδιον κεφαλής του.

Ένατενίσας ταχέως τούς μικρούς και όξεις του οφθαλμούς περίξ αυτου παρετήρησε τούς νεήλυδας δηλ. ήμας έκ του Βίγκεσερ (Winchester) διότι πρό ήμών, δώδεκα ή και περισσότεροι ήλθον έκ του πλοίου μας εις τό εργαστήριόν του. Παρευθύς είδον τούς μικρούς και άνησυχούς οφθαλμούς του σπινθηροβολούντας και έρευνώντας: μετά έν λεπτόν ό Κ. Φερούγγ υπέκλινε και είπε τω Χάρρη.—Καλώς ώρίσατε στο Ζαμάιχα κύριε, και στο Βασιλικό Λιμένα και στο φτωκό μου άργαστήρι. Είναι πολύ καιρό που είχα τή μεγάλη φχαρήσει να σας ιδω καπετάν Χόλτ.

—Σας εύχαρισώ Κ. Φερούγγ διά τήν καλосύνην σας, δέν ένόμιζον ότι μ' ένθυμείσθε άκόμη, έλειπον πολύν καιρόν.

—Να ξεχάσω καπετάν Χόλτ; οι ώμοι του άνθρωπίσκου τούτου έφθασαν τά ώτά του, και αι όφρεις του τό ύψηλόν και φαλακρόν μέτωπόν του.

—Κανείς ντέν ξεχνά τό καπετάν Χόλτ. Οπου μία φορά έχει τή μεγάλη τιμή και φχαρήσει να τό γνωρίση, άδύνατο κύριε. Μετά τας πρεπούσας φιλοφρονήσεις, και τήν ρητορείαν του, άλλα να είπωμεν τήν αλήθειαν τούτο δέν ήτο φιλοφρόνησις, ό Κ. Φερούγγ παρεκάλετε να συζητή εις τούς φίλους του Χόλτ, και έκ συνεπειας, ό Γίβσων και ό ταπεινός σας δουλος έγνωρίσθησαν εις τον εύγενή Γάλλον.

Κατά ταύτην τήν στιγμήν ό Κέρ έφθασε, και ό Κ. Φερούγγ βλέπων αυτον έπίσης ξένον, έπεθύμει να λάβη τήν τιμήν όπως συζητη και εις αυτον, πόσον εθαύμασα ότε ό Χάρρης μάλλον άθεμίτως συγκατένευσε.

Παρευθύς προσεκληθήμεν να πώμεν « ένα κοσπα κρασί » διά τήν έλευσίαν μας. Υποκλίσεις, δεήσεις, άπολογίαι, διά να μάς προσηγηθη και ή θύρα του έστιατορίου ήνεώχθη και εκλείσθη πάλιν άφου εισήλθομεν.

Τρεις κυρία έσηκώθησαν όπως μάς ύποδεχθώσι, προφανώς μήτηρ και δύο θυγατέρες.

Η μήτηρ ήτον ύψυλή και εύρωστος, και πρέπει να ήτο πολύ ώραία εις τό άνθος της ήλικίας της. Έτι ήδη ήτον εύμορφος γυνή και οι μέλανες μεγάλοι οφθαλμοί της διέλαμπον ότε εισήλθαμεν, άλλα τό πρόσωπόν της ήτο κίτρινον.

Αι θυγατέρες της ήσαν ως δύο Ήβαι, των όποιων οι οφθαλμοί (άνευ άγριότητος) και ή μικρά και μέλαινα κόμη των, ήσαν ως της μητρός των, άλλ' όχι και τό πρόσωπόν των. Τό δέρμα των

δὲν ἦτο κίτρινον, ἀλλ' ἐρυθρόν τι χρῶμα ἐκάλυπτε τὴν καθαρὰν καὶ μελαγχροινὴν των μορφήν. Καὶ νῦν ὅτε ἴσταντο ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης ἐν τῇ λευκῇ των ἐκ μουσελίνης ἐνδυμασίᾳ, μετὰ βαρειῶν χρυσῶν ἀλύσεων πέριξ τοῦ τραχύλου των, καὶ μετὰ χρυσῶν ἐνωτίων τὰ ὁποῖα διέλαμπον μετὰ τῶν μεγάλων μελανῶν κομῶν των, αἵτινες ἐκρέμαντο ἀτάκτως μετὰ πυκνῶν, καὶ μακρῶν βοσρύχων, ἐνόμιζον ὅτι δὲν εἶδον ποτὲ τοσοῦτον ὠραίαν καὶ τελείαν ὠραιότητα. Ἐχρειάζοντο μόνον ἐν χρυσοῦν περιθώριον ἵνα ἀμαυρώσῃ τὰς θαυμασὰς εἰκόνας τῶν ἐνδόξων ζωγράφων οἷον· τοῦ Ῥεμβράντου, Ῥαφαήλου, Μουρίλλου κτλ. Ὁ Κ. Φερούγγ μετὰ μεγάλης πάλιν εὐγενείας μᾶς εἶπε τὸ «καλῶς ὠρίσατε,» καὶ διὰ διαταγῆς του, αἱ θυγατέρες του προσέφεραν εἰς ἑκάτερον ἡμῶν ἐν ποτήριον Καμπανητικοῦ οἴνου. Νομίζω ὅτι ἐμείναμεν περισσότερον μιᾶς ὥρας, μολονότι μοὶ ἐφάνη τινὰ μόλιον λεπτά, ἐν τῷ «boudoir» τῆς Κ. Φερούγγ, ὡς αὐτὴ ἡγάπα νὰ τὸ ὀνομάζῃ πάντοτε.

Δὲν πρέπει νὰ παραλείψω ὅτι πρὶν τῆς ἀναχωρήσεώς μας ὁ Κ. Φερούγγ μᾶς ἔφερα τὰ σιδηρᾶ σάνδαλα.

—Αὐτὰ, κύριε, εἶπεν οὗτος πρὸς ἐμὲ, μοὺ μείναν μόνον, καὶ ἀγκοράσετέ τα ὅτι κοστίζουν ἐμένα, ἂν τέλετε νὰ μοὺ ποσχετήτε ὅτι τὰ φορέσετε αὐτὰ μόνον μιᾶ ὥρα τὰ Κρισούγγενα.

—Ἴσως δὲν θὰ χιονίζῃ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγεννῶν Κ. Φερούγγ, εἶπον ἐγὼ πρὸς αὐτόν.

—Ἄχ, κύριε, ὑπόσχομαι σὲ σὰς ὅτι τὰ χιονιστὰ τὰ Κρισούγγενα, καθὼς οὐλαὶς μέραις τοῦ χρόνου χιονίζεῖ.

Εἶπον εἰς αὐτόν ὅτι θὰ ἤμην εὐτυχῆς ν' ἀγοράσω τὰ σιδηρᾶ ταῦτα σάνδαλα ὅσον τὰ ἐξέτιμα, ἀλλὰ τὸ βέβαιον ἦτον ὅτι ἀπεφάσισα νὰ μὴ φορέσω ποτὲ σιδηρᾶ σάνδαλα εἰς τροπικὰ κλίματα. Σὰς βεβαιῶ ἐφοβούμεν τὴν θερμότητα.

—Χά! χά! πολὺ καλὸ, κύριε, πολὺ καλὸ, μὰ τὴν ἀλήθειαν.

Ἐπειτα ὑψώσας τὸ μακρὸν καὶ λειπόσαρκον πρόσωπόν του, ἔκαμε φρικώδη τινὰ μορφασμόν, καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὸν Χάρρη. Ἀκολούθως στρέψας πρὸς τὸν Γίβσονα, ὅστις ἐκράτει τὰ σιδηρᾶ σάνδαλα τὰ ὁποῖα παρετήρει προσεκτικῶς, εἶπεν·

—Ντὲν φοβάσαι ζέση, κύριε; Ἄ ὄχι! εἶσαι δυνατό ἄνθρωπο, τ' ἀγοράσης τὰ σάνταλά μου.

—Δὲν σὰς μέλλει ἐὰν θὰ τ' ἀγοράσω πό-

σον τὰ πωλεῖτε; ὁ Γίβσον ἦτο πάντοτε βραχύς εἰς τοὺς λόγους του.

—Πόσοι; ἐγὼ εἶπα, ὅτι τὰ πουλήσω αὐτὰ ὅσα μοὺ κοστίζουν. Ντὲν μοὺ κοστίζουν τίποτε—τὰ ἔχετε αὐτὰ, γιὰ τίποτε, ἀλλὰ μὲ μιᾶ συμφωνία.

—Μὲ ποῖαν;

—Μία πολὺ εὐκολο, κύριε, σήμερον ἔχομε εἴκοσι ντίο τοῦ Ὀκτώμβρη—πέρνετε, τὰ σάνταλά μου, ντὲν μοὺ ντίνετε τίποτε γιὰ αὐτὰ, ὅμως ἂν ντὲν τὰ βάλετε στὸ χιόνι ἀπάνω μιᾶ ὥρα, πρὶν τῆς εἴκοσι τοῦ ἄλλου Ὀκτώμβρη, μοὺ ντίνετε εἴκοσι τάλλαρα.

—Πολὺ καλά! εἶπεν ὁ Γίβσον.

Εἶδον τὰς δύο του θυγατέρας αἵτινες ἐδάγκανον τὰ χεῖλη των μεθ' ὅλης των τῆς δυνάμεως, καὶ ἐπροσπάθουν νὰ μὴ γελάσωσιν. Ἡ Κ. Φερούγγ δὲν ἠδύνατο νὰ κρύψῃ ἐν μειδιάματι, ἢ τὴν περιφρόνησιν ἣν τοῦτο ἐδείκνυεν, ὅτε ἔβλεπε τὸν Γίβσονα.

Ὁ Γίβσον ἔδεσε τὰ σιδηρᾶ σάνδαλα μὲ τὸ λωρίον των, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Κ. Φερούγγ ὀλίγον χαρτίον ἵνα τὰ περιτυλίξῃ, ὅστις ἀμέσως τοῦ προσέφερον ἐν τεμάχιον.

—Ἄχ μὲ συγχωρεῖτε, μὴ λάβετε τὸν κόπο, εἶπεν ὁ περιποιητικὸς Γάλλος. Ἐλαβε ταῦτα ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Γίβσονος καὶ ἤρχισε νὰ τὰ περιτυλίξῃ.

—Ἄχ! κύριε, ντὲν εἶναι πασρικά εἶναι σκοριασμένα, ἀφῆσέτα ἀπόψε ἐδῶ, ἐγὼ πασρεύω, καὶ σοῦ τὰ στέλνω αὔριο πρῶτ' αὔριο.

—Ἀλλὰ τὸ πρῶτ' ἂν ἐκτρατεύσωμεν, εἶπεν ὁ Γίβσον, φοβούμενος μήπως χάσει τὰ πολύτιμα σάνδαλα.

—Ἐέρω, κύριε, θὰ ἐκτρατεύσετε στὸ Λίτινο Λόφο, Ἰαμαίκα ντὲν ἔχει πλεόν καλλιτέρο τόπο γιὰ νὰ βάλτε τὰ σάνταλα ἐγὼ τὰ στέλνω ἐκεῖ ὅτες τὰ χιονιστὰ—πολὺ πασρικά—πιστέψτε με κύριε—στὴ τιμὴ μου! καὶ ὁ Κ. Φερούγγ ὑπέκλινε χαριέντως, θέτων τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ στήθους του.

Ὁ Γίβσον ἐνέδωκεν ἀκουσίως.

—Ἐνθυμήσου νὰ τὰ στείλῃς ἐπιθύρσειεν ὁ Πλοίαρχος.

—Ὅτε ἀρχίσει νὰ χιονίζῃ πρέπει νὰ ἔχετε τὰ σάνταλα, κύριε, στὴ τιμὴ μου.

Ὅτε διήλθομεν τὴν ἀποθήκην, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἤδη ὁ ἄηρ ἦτο καθαρότερος ἐνεκα τῆς ἀναχωρήσεως τινῶν ἐκ τῶν μετὰ τῶν κυανῶν χιτωνίσκων, ἢ ὅτε εἰσῆλθομεν, ὁ Χάρρης ἐσάθη.

—Ἐλάτε Κ. Φερούγγ, ἐκτὸς τῶν σιδηρῶν τούτων σανδάλων ἔχετε καὶ ἄλλα πράγματα εἰς τὸ ἐργαστήριόν σας· ἴσως ὁ φίλος μας Βροῦκα θ' ἀγοράσῃ τίποτε καλόν.

—Χά! χά! ἄλλα πράματα—πολλὰ πολλά! τί ἀγαπάτε κύριε; εἶπε στρεφόμενος πρὸς ἐμὲ. Ὁ Καπετὰν Χολτ λέγει ὅτι ἔχω πολλὰ πράματα, ἀπὸ ἓνα βελόνια ἕως μιᾶ ἀγκουραν! Τὰ κυττάξωμεν χα! χα!

Ἦνοιξεν ἐν ἐκ τῶν πολλῶν συρτῶν, τὰ ὁποῖα ὠμοίαζον κανονοσοιχίαν, διότι ἡ μία σειρά αὐτῶν ἦτον ἐπὶ τῆς ἄλλης.

—Κύτταξε ἐντῷ Καπετὰν Βροῦκα (εἶμεθα ὅλα καπετάνιοι κατὰ τὴν γνώμην του), ἔλαβε χαρτίον τι πλήρες βελονῶν.

—Κύτταξε ἐντῷ, κύριε,—ἔδειξε πρὸς μίαν γωνίαν τῆς ἀποθήκης, ἐνθα ἔκειτο ὑπερμεγέθης τις ἀγκυρα, τόσοσ μεγάλη ὅσον ἡ ἐπὶ τοῦ πλοίου μας.

—Χά! χά! ἐξηκολούθει ὁ Κ. Φερούγγ—ἐντῷ εἶναι—ἓνα ντίο, τρία—πενήντα βελόνες—μία ἀγκυρα, ἓνα βαρέλι ζάχαρι, καὶ ἄλλο ρούμι, κρασί τοῦ Μπορτό, τῆς Σαμπάνιας, τῆς Μαντίρας, ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ Κ. Φερούγγ ἀπηρίθμησε πάντα τὰ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς κολοβῆς του γατίτσας καὶ σκυλαχίου.

Ἐγελάσαμεν ἐξ ὅλης καρδίας, ὡς ὑπεννοεῖται, ἐνεκα τῆς ταχύτητος μεθ' ἧς ὠμίλει τῶν ἐνεργητικῶν χειρονομιῶν, τῶν θεατρικῶν σχημάτων—τῆς συνεχοῦς ῥοῆς τῶν λέξεων. Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ὅτε ἐνθυμούμαι τὴν σκηρὴν ταύτην δὲν δύναμαι νὰ κρατηθῶ ἀπὸ τὸν γέλωτα.—Λοιπὸν, κύριοι, εἶπεν ὁ Χάρρης, ὅτε ἐξήλθομεν τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ εὐγενοῦς μας φίλου, λοιπὸν πῶς σὰς φαίνεται ὁ Ἰωάννης Φερούγγ, καὶ αἱ θυγατέρες του. Εἶναι ἡλικιωμένα κοράσια. Πόσων ἐτῶν ὑποθέτετε ὅτι εἶναι;

—Ὡ! εἶναι πολὺ νέα ἴσως δέκα ἕξ ἢ δεκα ἑπτὰ ἐτῶν.

—Εἶναι δεκατριῶν καὶ δεκατεσσάρων ἐτῶν φίλε μου.

—Ὅχι δὲ εἶναι μεγαλήτεραι.

—Ἐνεκα τῆς πρωιμότητος τοῦ κλίματος, φαίνονται οὕτως· δὲν εἶναι οὔτε ἐν ἔτος μεγαλήτεραι παρ' ὅσον σὰς λέγω. Εἰς ταῦτα τὰ μέρη τὰ κοράσια ὑπανδρεύονται εἰς ἡλικίαν δέκα τριῶν ἐτῶν.

—«Ὁ ζῶν μανθάνει,» ἀπεκρίθη. Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης Φερούγγ δὲν εἶναι Γαλλικὸν ὄνομα μολονότι ἐκεῖνος εἶναι προφανῶς Γάλλος.

Πῶς εἶναι τοῦτο;

—Ὡ! εἶναι εἰκογενειακὴ τις διαφθορὰ τοῦ πατρωνυμικοῦ τοῦ ὀνόματος· τὸ ὄνομά του εἶναι Ἰωάννης Φερόν· ἀλλ' εἶναι ἐγνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωάννης Φερούγγ, ὅστις ἔχει τὴν

συνήθειαν νὰ μὴ ἀποκρίνηται εἰς οὐδένα. Ἄλλ' ἀπόψε δὲν ἠξέυρω πῶς παρέβην τὴν συνήθειάν του. Πῶ εἶναι ὁ Κέρ;

Ὁ Κέρ δὲν ἐφαίνετο, ἐνομιζόμεν ὅτι μᾶς ἠκολούθησεν ἐξω τοῦ κοιτωνίσκου ἢ boudoir κατὰ τὴν Κ. Φερούγγ· ἀλλὰ δὲν εἶμεθα βέβαιον ἢ σκηρὴν ἐντὸς τῆς ἀποθήκης τοῦ Φερούγγ μᾶς ἔκαμε νὰ χύσωμε τὸν νοῦν μας. Ὁ Χάρρης συνωφρύασε καὶ ἐψιθύρσειε, ἀλλὰ δὲν ἠδύνηθη ν' ἀκούσω τί εἶπεν.

Ἐπὶ τῆς προκυμαίας, ἤραμεν τὸν Δόκτορα Μ' Μούλλ τὸν χειρουργὸν τοῦ τάγματός μας, περιμένοντα λέμβον τινὰ ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὸ πλοῖον, καὶ κρατοῦντα τὸ μανδύλιόν του ἐπὶ τοῦ στόματός του.

—Ἐ! δόκτωρ, ἔκραζον, τί ἔχετε; πονόδοντον;

—Ὅχι δὲν ἔχω πονόδοντον, ἀλλ' ἡ κεφαλὴ μου ὀλίγον ἐγύρσειεν ἐνεκα τοῦ λοιμικοῦ τούτου ἀέρος.

Τὸ ἐξῆς συγκινητικὸν καὶ μελαγχολικὸν τραγῳδίον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Δ. Σολωμοῦ, ὡς τὰ πλεῖστα τῶν ἐθνικῶν αὐτοῦ ἀσμάτων, μελοποιηθέντα προσφύεσται εἰς ἑλληνοπρεπῆ, καὶ πρωτότυπον μουσικὴν ὑπὸ τοῦ περιφανοῦς Μουσουργοῦ ἡμῶν, τοῦ ἱππότη Μάντζαρου, Κερκυραίου, ψάλλονται περιπαθέστατα μετὰ πολλῆς εὐαισθησίας καὶ χάριτος ὑπὸ τοῦ καλλιφωνοτάτου Ἑπτανησιοῦ λαοῦ.

ΜΙΜΗΣΙ

ΤΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ ΤΗΣ ΔΕΣΣΕΜΟΝΑΣ.

The poor soul sat etc.

(Shakesp. Othel Act. IV. 4. III).

Ἡ ἀθλία ψυχὴ καθήμενη
Σὲ χόρτο, σὲ λουλοῦδι,
Μὲ μιὰ φωνὴ νεκρῶσιμη
Ἀρχίνας τὸ τραγοῦδι·
« Ἐλάτε, τραγουδήσετε
Τὴν πράσινην ἐτιὰ. »

Ἀκίνητο τὸ χέρι της
Εἰς τὴν καρδιὰ βασταίει
Τὴν κεφαλήν ἐπὶ γόνατα
Ἐπὶ ἀδύνατα ἀκουμπάει,

Κὶ ὁ ῥόδα ἐκεῖ ἐ τὰ πόδια της
Ἐρρολοῦσιε τερπνά.
« Ὁλοι, ὀλοι, τραγουδήσετε
Ἐτιὰ, ἐτιὰ, ἐτιὰ. »

Πικρά ἀντάμα ἐθγάναε
Τὰ δάκρυα μὲ τὰ λόγια,
Κ' ἔτσι ἔλεγε ἀκατάπαντα
Βαρυὰ τὰ μυρολόγια,
Ὅπου τὴν ἐλυπούταρε
Λαγνάδια καὶ βουνά.
« Ἐτιὰ γὰ τραγουθήσετε, »
« Ἐτιὰ καὶ πάντα ἐτιὰ. »

« Δὲ φτάνει — ψεύτη τὸν ἔρωτα
« Καρεὶς ἄε μὴν τὸν κρατῆ;
« Ἐὼς ποῦ μιλεῖ τὸ χεῖλι μου,
« Δὲ φτάνει, θεὸ γωνιάη'
« Γιατὶ μοῦ τὸ φαιέρωσε
« Πῶς πλέει δὲν μ' ἀγαπῆ,
« Κι ἀμέσως ἐγὼ ἀρχίησα
« Νὰ τραγουθήσω ἐτιὰ.

« Μιὰ μέρα ἐγὼ τοῦ κλαύθηκα
« Πῶς πέφτει ἔς ἄλλα στήθη,
« Κ' ἐμένα μ' ἀπαράτησε,
« Κ' ἐκεῖνος μ' ἀποκρίθη'
« Μιμήσου με κ' ἀγάπησε
« Ἄλλη κ' ἐσὺ ἀγκαλιά'
« Τί γ' ἀγαπήσω ἢ δύστηχη
« Πάρεξ θανάτου ἐτιὰ!

« Δὲ θέλω γὰ μοῦ βάλονε
« Εἰς τὸ στεγρὸ κλινάρη
« Μερταῖε, οὔτε τριαντάφυλλα,
« Πάρεξ ἐτιὰ κλινάρη,
« Κι ἀπάνω ἀπὸ τὸ μνημά μου
« Ἄλλη δὲ θέλω ἰσιτιά'
« Ὅλοι, ὄλοι τραγουθήσετε
« Τὴν πράσινην ἐτιὰ. »

Τὸ δὲ ἐξῆς ποιημάτων τοῦ Ποικιλοῦ Ἰρῶν Δ. Σολοῦ
μοῦ συνιστῶμεν εἰς τὴν καλαισηθείαν τῶν ἀναγνω-
στῶν τῆς Νέας Ἀποθήκης. Καθὼς ἐν αὐτῷ θαυμα-
εῖα ὄντως ἐμφαίνεται ἡ τέχνη, μεθ' ἧς διὰ φυσικῶ-
τάτης ἀφελείας ἀφηγεῖται αὐτὸς ἐρρυθμῶς εἰς τινα ἐν
Ἀγγλίᾳ τότε διατρίβοντα φίλον του τὸν θάνατον τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ.

Πρὸς τὸν Κύριον Γεώργιον Δε-Ρώσση
εὐρισκόμενον εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Τοῦ πατέρα σου, ὅταν ἔλθῃ,
Δὲ θὰ ἴδῃς παρὰ τὸν τάφον
Εἶμαι ὀμπρὸς τον, καὶ σοῦ γράφω,
Μέρα πτώτη τοῦ Μαρτοῦ

Θὰ ἐκορπήσουμε τὸ Μάϊ
Πάνον ἔς τ' ἄκακα τὰ στήθη,
Γιατὶ ἀπόψε ἀπεκοιμήθη
Εἰς τὸν ὕπνον τοῦ Χριστοῦ.

Ἦταν ἡσυχος κι ἀκίνητος
Ὡς τὴν ἕσπερη τὴν ὥρα,
Καθὼς γαίρεται καὶ τώρα
Ποῦ τὸν ἄφησε ἡ ψυχὴ.

Μόνον, μιὰ στιγμή πρὶν φύγη
Τ' οὐρανοῦ κατὰ τὰ μέρη,
Ἀρροκίρησε τὸ χέρι,
Ἴσως γιὰ τὰ σ' εὐχηθῆ.

Ὅς γνωστὸν ὑπάρχει δημῶδες συνήθεια τὸν Μάϊ-
ον, παιδιὰς χάριν νὰ ἐκφυλίζωσι τὰ μικρὰ πέταλ-
λα τῶν λευκῶν ἀνθέων τῆς ἐποχῆς αὐτῆς μετροῦντες
ἅμα καὶ λέγοντες, τὰ ἐξῆς μ' ἀγαπῆ, δὲν μ' ἀγαπῆ
κατ' ἐπανάληψιν ἕως οὗ τὸ πανύστατον φύλλον τῆς
χρῆ ἐκπιλλόμενον εἴτε εἰς τὸ μ' ἀγαπῆ, εἴτε εἰς τὸ
δὲν μ' ἀγαπῆ ὁ ποιητὴς λοιπὸν καὶ τοῦτο ἐντέχνως
τὸ δημῶδες ἔθος διὰ τῆς μούσης αὐτοῦ ἐπισημοποι-
ήσεν οὕτω.

ΔΕ Μ' ΑΓΑΠΑΣ.

Ὅσα λούλουδα εἶν' τὸ Μάϊ
Μαθημένα ἐρωιηθήκαρ,
Κι ὄλα αὐτὰ μ' ἀποκριθήκαρ
Πῶς ἐσὺ δὲ μ' ἀγαπῆς.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

« Ἄν καὶ ἦμαι μικρὸν μέρος,
Μόνον πλὴν τὸ ἡμισύ μου,
Χωρεῖ, φίλε, τὸ πᾶν ὅλον,
Μὲ πολλὴν εὐρυχωρίαν,
Τὸ αὐτὸ δὲ δις, ἂν θέλῃς,
Ὅλη ἡ περιοχὴ μου,
Δύναται νὰ περιλάβῃ,
Καὶ χωρὶς στενοχωρίαν.

Μὲ ἐδίωξεν ὁ Ὀμηρος ὁ ἀκριβὴς μου φίλος,
Κ' οἱ ἀδελφοί μου μ' ἐδίωξαν, μὲ λέγουσιν δὲν μὲ θέλουσιν.
Τὸ σφάλμα μου; — Θανάσιμον! Εἶσαι βουβὸ καυμένο.
Ἐγὼ βουβὸ, ποῦ τρεῖς φωνὰς εἶχα κ' ἀκόμη ἔχω;

Λύσις τῶν ἐν τῷ παρελθόντι Φυλλαδίῳ
Αἰνιγμάτων.

1. Βίος. 2. Ἥβη (ἡ Θεά). 3. Ψυχὴ. 4. Τὸ τρίγωνον
(γλῶκισμα). 5. Τὸ αἰολικὸν πέριπε.

Διόρθωσις παροραμάτων ἐν τῷ προηγουμένῳ
Φυλλαδίῳ.

Ἐν σελ. 368 στιλ. 1. στιχ. 15. γράφω τὴν περι-
τέρω ἐκείνων ἀντὶ τὴν περ. αὐτοῦ. — Ἐν σελ. 368.
στηλ. 1. στιχ. 38. γράφω παρεμποδισθῆ, ἀντὶ περ.
ἀνευ. — Ἐν σελ. 368. στηλ. 1. στιχ. 21. λίτραι ὑ-
δατώδους ὑγροῦ ἀντὶ λίτραι. — Ἐν σελ. 372. στηλ.
1. στιχ. 50. Δε κ κ ἂν, ἀντὶ Δε κ κ ἂν. — Ἐν σελ. 372.
στιλ. 2. στιχ. 12. κόψας ἀντὶ κύψας.

ΠΑΠΑ ΤΡΕΧΑΣ.

Θεὸν ἐξεύρεις ὅτι εἶναι συνώνυμον τοῦ τρέχων.
— Εἶπέ με πρῶτον, τίνες ὠνομάσθησαν Θεώ-
νες, ἐπειδὴ δὲν ἔχω ἀκόμη εἶδησιν τῆς πα-
λαιᾶς ἱστορίας ἀρκετὴν. — Ἄλλ' ἐγὼ πάλιν,
πῶς θέλεις νὰ ἐνθυμῶμαι πόσοι ἔφεραν ὄνομα
τόσον κοινὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας; Ἐὰν ἡ μνή-
μη δὲν μὲ πλανᾷ, ἐπαρτήρησα Θεώνας γραμ-
ματικούς. — Μὴ γραμματικούς! ἔξω ἂν ἦσαν
ἐνταυτῷ καὶ φιλόσοφοι. Γραμματικὴ χωρὶς
φιλοσοφίαν δὲν γεννᾷ ὄντως σοφοὺς ἀνδρας,
ἀλλὰ σχολαστικούς, ἤγουν ἄλλου εἶδους τυράν-
νους εἰς τοὺς ὁποίους συμφέρει νὰ μὴν ἦναι
πολλὰ φωτισμένον τὸ ἔθνος, διὰ νὰ τὸ κυβερ-
νῶσιν αὐτοί, ὡς θέλουσιν. Ἡ ἀνάγνωσις τῆς
Βυζαντινῆς ἱστορίας μ' ἐπληροφόρησεν, ὅτι μέ-
γα μέρος τῶν δυσυχίων τοῦ τάλαιπώρου μας
γένους τὸ χρεωστοῦμεν εἰς τὸν κυριεύσαντα τὰ
πνεύματα τότε σχολαστικόν. — Σοφιστὰς, — Μὴ,
διὰ τὸν θεόν! μὴ σοφιστὰς! οἱ σοφισταὶ φου-
κὰ εἶναι φίλοι τῶν τυράννων. Ὅστις σοφίζεται
τὴν ἀλήθειαν, ἤγουν σπουδάζει νὰ δεῖξῃ τὸ δι-
καιον ἀδικον, καὶ τοῦτο πάλιν χωρὶς ἐντροπὴν
νὰ μεταμορφώσῃ εἰς τὸ δίκαιον, ἂν δὲν ἐκνή-
χθῃ ἀκόμη τυράννος, μὴν ἀφιβάλλῃς ὅτι δι' ἀ-
δυναμίαν μένει εἰς τῶν ἰδιωτῶν τὴν κατάστασιν,
καὶ ἀρκεῖται ἐντοσοῦτω νὰ κολακεύῃ τοὺς δυνα-
τοὺς, ἕως νὰ ἐπιτύχῃ νὰ λάβῃ τὸν τόπον κά-
νονος τυράννου, ἢ νὰ κατασταθῇ κἂν ἱπποκό-
μος ἢ μάγειρος αὐτοῦ. Ἐνθυμοῦμαι τί με εἶπε
πολλάκις. — Ἰί, Δέσποτά μου; — Ὅτι μία ἀπὸ
τὰς αἰτίας τῆς πρώτης δουλώσεως τῆς Ἑλ-
λάδος ἔγιναν οἱ ἀκμάσαντες εἰς τοὺς χρόνους
τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου σοφισταί. Ὀ-
νόμασέ μου λοιπὸν ἄλλους. — Φιλοσόφους
Πλατωνικούς, Περιπατητικούς, Στωϊκούς, λε-
γομένους Θεώνας. Θεὸν ἀκόμη ὠνομάζετο ὁ
πατὴρ καὶ διδάσκαλος τῆς ἀειμνήστου φιλοσό-
φου Ὑπατίας, τῆς ἀδικῶς φονευθείσης ἀπὸ
τὸν τυραννικὸν ὄχλον τῆς Ἀλεξανδρείας. —
Ἐνθυμᾶσαι τὰς πατρίδας τῶν Θεώνων τούτων;
— Ὅχι, Δέσποτά μου, τὴν ὥραν ταύτην ἔ-
τα, οὐδὲ βλέπω εἰς τί χρησιμεῖ τοῦτο —
πεθύμουν νὰ ἦτο κἂν εἰς ἀπ' αὐτοὺς Βολισ-
σινός, ἢ ἀπλοῦς Χίος, ἃς ἦτο καὶ Λευκοπο-
δούσης. ... Ἴσως ὅμως εἶναι πρεπωδέστερον
εἰς τὸ ἐπάγγελμά μου νὰ μὴ προσκολλῶμαι
τόσον δεισιδαιμόνως εἰς τὸν τόπον τῆς γεν-
νήσεώς μου, ἀλλὰ νὰ λέγωμαι μᾶλλον κοσμο-
πολίτης. Ὀνόμασέ με Θεώνα.

Τὰ ἕως ἐδῶ, φίλε μου, εἴτε γελοῖα, εἴτ' ὀ-
πως ἄλλως ἀγαπᾶς νὰ τὰ ὀνομάσῃς δὲν εἶναι
χρεῖα νὰ δημοσιεύσῃς διὰ τοῦ τύπου, ἐὰν κατὰ
τὴν συνήθειάν σου βάλῃς εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς
πεμπομένης Ῥαφωδίας ἀντὶ Προλεγομένων
τὴν ἐπιστολήν μου. Περὶ τῶν ἐξῆς εἶσαι κύριος
νὰ πράξῃς, ὡς ἀγαπᾶς ἢ μᾶλλον ἠθελες κά-
μειν καλὰ νὰ τὰ καταστήσῃς γνωστὰ διότι τὰ
κρίνω (ὡς θέλεις, εἶμαι βέβαιος, τὰ κρίνεις καὶ
σὺ) ἀξία νὰ γνωρισθῶσιν εἰς τὸ γένος.

Ὁ αἰδεσιμώτατος Θεών (οὕτω θέλω τὸν ὀ-
νομάζειν εἰς τὸ ἐξῆς), μὴ ἀρκούμενος εἰς τὰς
ὁποίας δίδει καθημέραν σωτηρίους συμβουλὰς
εἰς τοὺς συμπατριώτας του, ἔδωσε κοινολογίαν
ἐπιστολικὴν μὲ πολλὰς Ἑλληνικὰς πόλεις,
παρακινῶν τὰς ἀναξίας τοῦ ὀνόματος νὰ γεν-
νῶσιν ἀξίαι, τὰς ἀξίας νὰ κατασταθῶσιν ἀξι-
ώτεραι. Καμμίαν ἐπιστολήν του δὲν σφραγίζει,
ἂν δὲν μοῦ τὴν ἀναγνώσῃ πρότερον, καὶ ζη-
τήσῃ καὶ τὴν συμβουλὴν μου, εἰς τὴν ὁποίαν
ὁμως δὲν πείθεται πάντοτε. Μ' ἐσυνέθη πολ-
λάκις, ἀντὶ νὰ τὸν πείσω νὰ τὴν δεχθῆ, νὰ μὲ
καταπέσῃ αὐτὸς ὅτι κακὰ τὸν ἐσυμβούλευα. —
Τῆς πρὸς τὸ κοινὸν τῶν*** ἐπιστολῆς του δυ-
σαρεστούμενος εἰς φράσεις τινὰς, Δέσποτά μου,
τὸν εἶπα, σκληρὸν μὲ φαίνεται τὸ μέρος τοῦτο·
δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὸ μαλακύνῃς ὀλίγον; Ἡ
κατάστασις μας εἶναι κατάστασις ἀβρώσου, καὶ
τόσον ἀβρώσου, ὡς δὲν αἰσθάνεται ἄλλο, πλὴν
ὅτι πάτχει. — Διὰ τοῦτο (μὲ λέγει) κάμνω κ' ἐ-
γὼ ὅ,τι παραγγέλλει ἡ ὀρθὴ ἰατρικὴ. Εἰς τὰς
αἰσθανομένας τὴν ἀβρώσιν των πόλεις βλέ-
πεις πῶς γράφω. Ὅστις αἰσθάνεται τὸ πάθος
του, ζητεῖ κ' ἐλπίζει ἰατροῦ, καὶ εἰς αὐτὸν
πρέπουν τὰ μαλακὰ ἰατρικά· εἰς ὃν τινα δὲν ἔ-
μεινεν οὐδ' αἰσθησις τῆς ἀβρώσεως πλέον, χρεῖ-
άζονται κεντήματα σφοδρότερα. Ἄν ἀρκέσωσιν
ὁ σιδήρος καὶ τὸ πῦρ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς αἰσ-
θησιν, σώζεται ἂν δὲν ἦναι ἀρκετὰ, τί κακὸν
ἔχουν νὰ τὸν κάμωσιν, ἐπειδὴ δὲν τὰ αἰσθάνε-
ται; Θέλεις μεγαλητέραν ἀναισθησίαν τῆς ἀ-
ναισθησίας ταύτης τῆς πόλεως, ἥτις κρατεῖ
ἀκόμη τὴν παλαιὰν μέθοδον τῆς παραδόσεως
τῶν μαθημάτων, κατ' αὐτὴν τὴν δεκάτην ἐν-
νάτην ἑκατονταετηρίδα, ὅταν τὰ καλά μας γυ-
μνάσια τὴν ἐξώρισαν εἰς τοὺς κόρακας! Ἦτις
ὕποφerei νὰ τριβῆται ματαίως ὁ πολῦτιμος
καιρὸς τῆς νεότητος εἰς μάθησιν πραγμάτων,
τὰ ὁποῖα ὅστις δὲν εὐτυχήσῃ νὰ λησμονήσῃ ἔ-
πειτα τελείως, γίνεται σχολαστικὸς κακοθέ-
σατος! Ἦτις καταφρονοῦσα τὰς συμβουλὰς
τοῦ σεβασμίου ποιμένος καὶ τιμῶν ἐπιστήμων
αὐτῆς πολιτῶν, δὲν ἐφρόντισεν ἀκόμη νὰ κα-
ταστήσῃ γυμνάσιον ἐπιστημῶν, ὅταν πολλὰ ὑ-

ποδεέστεροι πόλεις ἔχωσι χημείας καὶ φυσικῆς διδασκάλους! ἀλλὰ... μὴ με ἀναγκάζεις νὰ εἶπω πλείω, μὴδὲ μὲ λέγεις, ὅτι γράφω πρὸς αὐτοὺς σκληρὰ; αὐτοὺς μᾶλλον λέγε ὅτι εἶναι σκληροτράχηλος λαὸς, ἐπειδὴ δὲν ἐντρέπονται, ὅταν οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ τῶν συντρέχουν ἄλλος ἄλλοθεν νὰ ἐξανακτίσωσι τὴν Ἑλλάδα, νὰ κοιμῶνται αὐτοὶ εἰς τὰ ἐρείπια τῆς πατρίδος, καὶ τῶν λίθων αὐτῶν ἀναισθητότεροι.

Ἐξ ἐναντίας, εἰς ἄλλην ἐπιστολὴν τοῦ Θεῶνος πρὸς τοὺς Κυδωνιάτας παρατηρήσας ὑπερβολικὴν γλυκύτητα. Ἡ φράσις αὕτη τὸν εἶπα, μὲ φαίνεται ὀλίγον κολακευτικὴ! κόλαξ ὁ Θεῶν! καὶ διὰ ποίαν ἀφορμὴν νὰ τοὺς κολακεύσω; Τίνα χρεῖαν ἔχω τῆς πόλεως τῶν; ἢ τί ἐλπίζω ἀπὸ τοὺς πολίτας τῆς; Μὲ τίνας μᾶς ἐπαρωμοιάζεις ὀλίγον ἀρχήτερα;—Μὲ τοὺς ἀρρώστους, Δέσποτά μου.—Παράβατέ μας ἀκόμη καὶ μὲ τὰ παιδάκια. Καθὼς τούτων ὅτι πράξωσι καλόν, τὸ ἐγκωμιάζομεν ὑπέρμετρα, θέλοντες ὄχι νὰ τὰ κολακεύσωμεν, ἀλλὰ νὰ διεγείρωμεν τὴν φιλοτιμίαν αὐτῶν, καὶ νὰ ἐνισχύσωμεν τὴν νηπιώδη τῶν ἀδυναμίαν εἰς τὰ καλὰ, παρόμοια καὶ πολλοὶ ὁμογενεῖς, ὅταν ὠφελῶσι τὰς πόλεις τῶν, δίκαιον εἶναι νὰ ἐπαινῶνται καὶ τοῦ χρεωστούμενου ὀλίγον τι περισσώτερον. Καὶ δὲν λέγω, ὅτι ὅλαι μας αἱ πόλεις τρέφουν ἀνδρονήπια τοιαῦτα, τὰ ὅποια δὲν ἀνοίγουν τοὺς θησαυρούς τῶν, οὐδὲ μετροῦν ἀργύρια εἰς ὠφέλειαν τῆς πατρίδος, παρὰ διὰ τὸν μέλλοντα ἀπὸ τὴν μέτρησιν τῶν ἀργυρίων σαλπισμόν. Πλείω τῶν τῆς σήμερον εἶναι οἱ βοηθοῦντες τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦτο μόνον, ὅτι τοὺς ἐγέννησεν ἡ Ἑλλάς, καὶ ὄχι διὰ κἀνὲν ἄλλο τέλος ἀνάξιον ψυχῆς Ἑλληνικῆς. Οὐαὶ εἰς ὃν τίνα ἄλλο δὲν κινεῖ νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὴν καταγῆς κειμένην μητέρα του παρὰ ἢ ἐλπίς νὰ δοξασθῇ ὡς φιλομήτωρ! Ἀνάγνωσε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἔπειτα ὀνόμασε, ἂν τολμᾷς, τὴν ἀπόκρισίν μου κολακεῖαν.

Λαμβάνω τὴν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὰς χεῖράς σου, γραμμένην πρὸς αὐτὸν ἀπὸ φίλον, τῶν Κυδωνιῶν κάτοικον· καὶ μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, ὅσα ὁ γράφων διηγείται περὶ τῆς εἰς τὰ καλὰ προθυμίας τῶν Κυδωνιάτων, ἀναγινώσκω καὶ ταῦτα: «Μάθε καὶ τοῦτο, Δέσποτά μου, ὅτι « παρεκτός τῆς φροντίδος τῶν προεσώτων μας, εὐρίσκονται καὶ κατιδίαν πολῖται, ὄχι ὀλιγώτερον τῶν προεσώτων φροντισαὶ τοῦ κοινου καλοῦ, εἰς ἕξ αὐτῶν, ὀνομαζόμενος Μάλης, πέμπει μὲ ἐξοδὰ του εἰς τοῦ ἐνδόξου τυπογράφου τῶν Παρισίων Διδότου ἀνδρὰ λόγιον, νὰ διδαχθῇ καὶ νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν πατρίδα τὴν πολέμιον τῆς ἀμαθίας τυπο-

» γραφικὴν τέχνην ». Τί λέγεις; φωνάζει ὡς θριαμβευτῆς ὁ Θεῶν, ἀφοῦ παρετήρησε τὴν ἐκπληξίν μου; Τί λέγεις; Κολακεύω πολίτην μικρᾶς πόλεως, πλούσιον ὄχι κατὰ τοὺς βουπλοῦτους τῶν μεγάλων πόλεων, ὅστις ἐξοδεύει τὸ χρυσίον του, διὰ νὰ καταστήσῃ χρυσὴν τὴν πατρίδα του; Ὁχι, Δέσποτά μου, τὸν ἀπεκρίθη ὀλιγώτερον μᾶλλον ὅσων ἔπρεπε νὰ εἶπης, εἶπες περὶ αὐτοῦ. Μακάριαι καὶ τρισμακάριαι αἱ πόλεις, ὅταν ἔχωσι τοιοῦτους πολίτας! αὐτοὺς οὔτε μὲ ἀρρώστους οὔτε μὲ νήπια δίκαιον εἶναι νὰ παραβάλλωμεν.

Εὐχαριστήμενος ἀπὸ τὴν μετάνοιάν μου, Ἐξέυρεις, μὲ λέγει, ὅτι μεταξὺ τῶν μαθητῶν τοῦ φίλου μας Βάμβα, εὐρίσκεται καὶ ἓνας Πάριος· ἀλλ' ἴσως τοῦτον μόνον ἐξέυρεις. Μάθε λοιπὸν ἀπ' ἐμέ... Καὶ πρὶν τελειώσῃ τὸν λόγον, τρέχει πρὸς τὸν οἶκόν του, ἀφίνων μὲ εἰς μεγάλην ἀπορίαν περὶ τῆς διακοπῆς· καὶ πάλιν ἐπιστρέφει εἰς τόσον μικρὸν διάστημα καιροῦ ὥστε νὰ μὲ ρίψῃ εἰς ἄλλην ἀπορίαν, μὴ δὲν ἐκβῆκε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν θύραν μου. Ἰδοῦ, λέγει, ρίπτων εἰς αὐτόμου σχεδὸν τὸ πρόσωπον, ἀνάγνωσε καὶ ταύτην τὴν ἐπιστολήν: εἰς τὴν ὁποίαν ἀκόμη δὲν ἀπεκρίθη, θέλων νὰ σὲ συμβουλευθῶ πρῶτον, πῶς ἔχω νὰ γράψω χωρὶς κολακεῖαν.—Ἀδίκως, Δέσποτά μου, μὲ εἰρωνεύεσαι, ἐγὼ, καὶ ἂν ἡ φράσις σου μὲ ἐφάνη κολακευτικὴ, κόλακα ὅμως ποτὲ δὲν σ' ἐκρίνα. Ἀνάγνωσε, ἀνάγνωσε, κ' ἔπειτα βλέπομεν περὶ τῆς ἀποκρίσεως, τὴν ὁποίαν καὶ συνθεμένην ἔχω εἰς τὴν κεφαλὴν μου (λέγει κτυπῶν μὲ τὴν παλάμην τὸ μέτωπον).

Ἡ ἐπιστολὴ γραμμένη ἀπὸ τὴν νῆσον Κίαν, καὶ ἀπὸ φίλον τοῦ Θεῶνος, ἐντόπιον τῆς νήσου, ἐδιελάμβανε τὰ ἑξῆς: « Εἰς τὴν πατρίδα μου τὴν Κίαν ἦτο πρὸ πολλοῦ σχολεῖον Ἑλληνικόν, διατηρούμενον μὲ ἐξοδὰ τῆς πόλεως. Ἀλλὰ περιστάσεις καὶ ἀνωμαλῖαι πολιτικαὶ (αἱ ὁποῖαι ἀνάγκασαν κ' ἐμὲ νὰ φύγω πολλὰ νέος ἀπὸ τὴν πατρίδα μου,) κατὰ τὸ 1791 ἔτος, ἔφεραν τοὺς συμπατριώτας μου εἰς ἐνδειαν τόσον μεγάλην, ὡς ἐβιάσθησαν νὰ παραιτήσων τὸ σχολεῖον εἰς ἐρήμωσιν διδασκάλου καὶ μαθητῶν. Τὸ κτίριον ἦτο καλόν καὶ εἰς χαριεστάτην θέσιν κτισμένον· ἀλλὰ παραμεληθὲν οὕτω, κατεκρημνίσθη εἰς τρόπον, ὥστε δὲν ἐγνωρίζετο πλέον ἐὰν ἦτο σχολεῖον. Ἐμειναν εἰς τοιαύτην κατάσασιν ἕως τὸ 1805 ἔτος. Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀρχιερατεύετο ἡ πατρίς μου ἀπὸ τὸν καλόν καὶ ἀγαθὸν ἀρχιερέα Νικοδήμον, Ἄνδριον τὴν πατρίδα καὶ ἀνδρεῖον τὴν ψυχὴν. Ὁ καλὸς οὗτος ἀρχιερεὺς ἦτο στολισμένος

» μὲ παιδεῖαν, ὄχι ὅμως ἀνάλογον μὲ τὸν ὁποῖον εἶχεν ἔρωτα παιδείας σφοδρόν· ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ὠφελήσῃ καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἐπαρχιώτας του, καὶ μὲ δαπάνην τοῦ κοινου καὶ ἰδικὴν του ἀνῶρθωσέ τὸ κατακρημνισμένον σχολεῖον. Ἐξέυρεις τί ἔκαμνε ὁ καλὸς οὗτος ποιμὴν, διὰ νὰ ἐμψυχῶνῃ τοὺς οἰκοδομοῦντας ἐπαρχιώτας του; ἔρριπτε τὴν μηλωτήν, ἐζῶνετο τὴν ποδίαν καὶ μὲ τὴν βαρεῖαν, μὲ τὸν λοςόν, τὴν σφήναν, κ.τ.λ. εὐγανεν ὁ ἴδιος πέτρας, καὶ ἐβοήθει τοὺς ὑπουργοὺς νὰ τὰς φέρουν εἰς τὸ κτίριον. Τελιωθείσης τῆς οἰκοδομῆς, ἔφερεν εἰς τὸ σχολεῖον δύο διδασκάλους, τὸν μὲν Κεῖον, τὸν δὲ Πάριον. Ἐσυνάχθησαν πολλοὶ νέοι συμπατριῶταί μου μαθηταί· Ὁ δὲ χρῆστος Νικοδήμος ἐθρονίσθη καὶ αὐτὸς μαθητῆς, τελειοποιούμενος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ διδασκόμενος τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, διεγείρων οὕτω καὶ τοὺς ἱερεῖς νὰ κάμνουν τὸ αὐτό;... Ἀκουσον ἀκόμη, ἂν δὲν βαρύνηται Ὁ Νικοδήμος, ἔχων ἀδελφὴν καλὴν, τὴν ἔδωκε γυναῖκα εἰς τὸν Πάριον διδάσκαλον, ὀνομαζόμενον Καλούδην... μὲ συμφωνίαν νὰ ὑπάγῃ ὁ Πάριος διδάσκαλος εἰς τὴν Χίον, νὰ σπουδάσῃ μὲ δαπάνην τοῦ Νικοδήμου τὴν Ἑλληνικὴν παιδεῖαν τρεῖς χρόνους, πλησίον τοῦ Βάμβα· ἔπειτα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Κίαν, καὶ νὰ ἀκολουθῇ ἐπὶ ζωῆς του τὴν παράδοσιν τῶν μαθημάτων εἰς τὸ σχολεῖον.»

Ἀφοῦ ἀνέγνωσα τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ἐπιστολήν, καὶ τὴν ἐφίλησα μὲ δάκρυα, φανταζόμενος τὴν ὥραν ἐκείνην, ὅτι ἐφίλου ἐναγκαλιζόμενος τὸν γνήσιον Ἑλληνα, τὸν ἀληθῶς καὶ τῆς πατρίδος φίλον, καὶ τῆς ἱεράς ἡμῶν θρησκείας σεβαστὴν, Παρακαλῶσε τώρα, Δέσποτά μου, εἶπα πρὸς τὸν Θεῶνα, νὰ μὲ κοινωθήσῃ τὴν ὁποίαν μέλλεις νὰ κάμῃς ἀποκρισίν εἰς τὴν εὐάγγελον ταύτην ἐπιστολήν.—Πρὸς τίνα νομίζεις ὅτι μέλλω ν' ἀποκριθῶ;—Χωρὶς ἀμφιβολίαν, πρὸς τὸν γράψαντα φίλον σου.—Καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν Ἀρχιερέα.—Τὸν γνωρίζεις προσωπικῶς;—Καὶ τίς χρεῖα νὰ τὸν γνωρίσω; Γνωστὸν εἰς ὅλον τὸ γένος τὸν κάμνουσι τὰ ἔργα του. Ὅσοι ἐπαγγέλλονται φιλογένειαν, χρεωσθῶν νὰ βοηθῶσι τὸ γένος, οἱ μὲν δυνάμενοι, μὲ εὐεργεσίας ἐμπράκτους· οἱ δὲ κατ' ἐμὲ ἀδύνατοι, εὐχαριστοῦντες κἂν διὰ λόγου τοὺς εὐεργέτας του.—Τί μέλλεις νὰ τὸν γράψῃς;—Πολλὰ περίεργος εἶσαι... νὰ μὴ σὲ βασανίζω ὅμως μὲ τὴν ἀναβολὴν, ἰδοῦ ποῖα θέλει εἶσθαι ἡ ὕλη τῆς μικρᾶς μου ἐπιστολῆς. Μήσε ἀηδίσῃ τώρα ἡ ἀσυνταξία τῆς ἀκουσῆς τῆς ὡς σχεδίασμα· ὅταν τὴν γράψω,

θέλω τὴν μορφώσῃν καλῆτερα.—Λέγε, Δέσποτά μου· εὐχαριστοῦμαι κ' εἰς τὸ σχέδιον. Ἀργὰ μόνον, ὅσον δύνασαι, παρακαλῶ σε νὰ τὴν ἀπαγγείλῃς.

Τοῦτο τὸν ἔλεγα, διὰ νὰ λάβω καιρὸν νὰ τὴν ἀντιγράψω, καθὼς τὴν ἐπρόφερον. Ἰδοῦ λοιπὸν, τί ἐδιελάμβανεν ἡ ἐπιστολή του. « Σεβασμιώτατε τῆς Κίας Ἱεράρχα, σὲ προσκυνῶ ταπεινῶς ὁ ταπεινὸς ἱερεὺς τῆς Βολισσοῦ. Δὲν εἶμαι γνωστὸς εἰς τὴν πανιερότητά σου, διότι δὲν εὐτύχησα νὰ κάμω τίποτε ἀξίον γνωρίσεως ἔργον· ἐξεναντίας ἡ πανιερότης σου ἐγνωρίσθη εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα διὰ τὰς πρὸς αὐτὴν εὐεργεσίας, διὰ τὰς ὁποῖας, ὡς τέκνον τῆς Ἑλλάδος, πολμῶ κ' ἐγὼ νὰ σὲ εὐχαριστήσω. Ἰδεῖδες ἐμπράκτως, Δέσποτά μου, ὅτι λέγει ὁ προφήτης περὶ τῶν καλῶν ποιμένων· Χείλη ἱερέως φυλάσσεται γινώσιν, καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ σώματος αὐτοῦ· διότι ἀγγελος Κυρίου παντοκράτορός ἐστι. Ἀλλὰ τί λέγω ἀγγελος; Προθυμούμενος νὰ τελειοποιήσῃς διὰ τῆς παιδείας τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς τὰ πρόβατά σου λογικὸν ἢ πανάγαθος πηγὴ τοῦ λόγου καὶ τῆς σοφίας, ὑπερβαίνεις καὶ τοὺς ἀγγέλους, καὶ γίνεσαι Θεὸς κατὰ τό, Ἐγὼ εἶπα, Θεοὶ ἐστε, καὶ υἱοὶ ὑψίστου, καὶ αὐτὸ εἰς τοὺς λογικοὺς ποιμένας προσηρμοσμένον ἀπ' ἄλλον προφήτην. Δὲν σὲ λανθάνει, Δέσποτά μου, τί ἔλεγε περὶ τῶν βασανιζόντων, διὰ τὴν ἀμάθειαν, κακῶν τὰς πόλεις ὁ θεὸς Ἠλλᾶτων, ὅτι τὰ κακὰ δὲν θέλουν παύσειν ἂν δὲν φιλοσοφήσωσιν οἱ ἡγεμόνες, ἢ δὲν ἡγεμονεύσωσιν οἱ φιλόσοφοι. Λέγω κ' ἐγὼ περὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅτι τώρα ἐλπίζεται ἡ παῦσις τῶν δυσυχιῶν τῆς, ὅταν οἱ πνευματικοὶ τῆς ὁδηγοὶ φροντίζουσι νὰ φωτίσωσι μὲ τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας τοὺς ποτὲ κατασταθέντας ἄλλων φωτιστὰς Ἑλλήνας. Τοῦτο σήμερον εἶναι τῶν ἱερωμένων ὄλων τὸ κοινόν χρεός· χρεός ὄχι μικρότερον ἀπὸ τὴν ἱερωγίαν τῶν μυστηρίων, ἂν θέλωμεν νὰ μὴ ὀνομαζώμεθα τυφλῶν ὁδηγοὶ, μὴδὲ νὰ ρίπτωμεν τοὺς μαργαρίτας ἐμπροσθεν τῶν χείρων. Εἶθε, Σεβασμιώτατε Δέσποτα, αἱ εὐχαὶ καὶ τὸ κίλόν σου παράδειγμα μᾶς καταςτήσωσιν ὄλους θεούς! »

Ἀφοῦ τὴν ἐτελείωσα, Δέσποτά μου (τὸν εἶπα), ἡ ἐπιστολή σου εἶναι πολλὰ καλὴ· δὲν εἶναι χρεῖα νὰ τὴν ἀλλάξῃς εἰς τὸ καλῆτερον γράψῃς τὴν, ὡς μὲ τὴν ἀπήγγειλες.—Δὲν ἤλθεν ἀκόμη ὁ καιρὸς τῆς· ἔχω πρὸ αὐτῆς ἄλλας τρεῖς ἢ τέσσαρας, ὄχι ὀλιγώτερον ἀναγ-

καίας.—Πρὸς τίνας;—Μέλλω νὰ γράψω πρὸς τὸν Νικολαΐδην τῆς Ὀδησσοῦ, νὰ τὸν εὐχαριστήσω διὰ τὸ ὅποιον ἔκαμεν εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς Σμύρνης δῶρον μεγαλοπρεπές.—Καὶ ἀκόμη, δέσποτά μου, διὰ τὸ προβαλλόμενον εἰς τοὺς πλουσίους τοῦ γένους κάλλιστον παράδειμά του. Δὲν ἤθελαν μᾶς λείπειν ἀκόμη τόσα καλὰ, ἀναγκαῖα εἰς τὴν πρόδον τῆς παιδείας, ἐὰν ὅλοι μας οἱ πλοῦσιοι ἐμιμοῦντο τὸν Νικολαΐδην.—Οὐδὲ χρεῖαν ἠθέλαμεν ἔχειν ξένης βοηθείας, ἥτις ὅσον δείχνει τὰ φιλέλληνα φρονήματα τῶν ἀλλογενῶν, τόσῃ λύπην προξενεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτι δὲν βοηθεῖται ἀπὸ τὰ τέκνα τῆς.—Λέγεις ἴσως ὅ,τι ἔκαμν Ἄγγλοι τινὲς εἰς τὰς Ἀθήνας.—Καὶ ὅ,τι κάμνουν τώρα εἰς τὴν Κέρκυραν.—Μὲ λανθάνει τοῦτο. Μὲ ἐλάλησες πολλάκις περὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ Ἄγγλου φίλου σου***—Αὐτὸς διατρίβει τώρα εἰς τοῦ Ἰονίου πελάγους τὴν ἐπτάνησον.—Ναί, τρῦτο γράφει καὶ εἰς ἐμὲ φίλος τις ἐκεῖθεν· καὶ σιμὰ τούτου, ὅτι ἐξ ἰδίας του δαπάνης ὁ γενναῖος οὗτος Ἄγγλος πέμπει νέον Ἕλληνα, τῆς Τεργέστης κάτοικον, εἰς τὴν Γοτίγγην, νὰ τελειώσῃ τὰ μαθήματά του, καὶ νὰ κατασταθῇ ἐπιστρέφων εἰς τὴν Κέρκυραν διδάσκαλος.—Ἐπαινῶ τὸν φίλον μου, καὶ μακαρίζω τοὺς ὁμογενεῖς μας Ἑπτανησιώτας ὅτι εὐεργετοῦνται ἀπὸ τοιοῦτον ἀνδρα.—Εἰς ἐκεῖνον ἀναμφιβόλως χρεωοπιεῖται μέγας ἔπαινος· τοὺς δ' Ἑπτανησιούς, καὶ ἀπλῶς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, θέλω μακαρίσειν περισσότερο, ὅταν πληροφορηθῶσιν, ὅτι τότε μόνον αἱ εὐεργεσίαι τιμῶσι τὸν εὐεργετούμενον, ὅταν ἦναι ἀπαρατήτως ἀναγκαῖα εἰς αὐτόν.—Βλέπετε ὁμως, ὅτι οὐδ' ἡμεῖς ἀπρστροφόμεθα τὰς εὐεργεσίας τῶν ἀλλογενῶν.—Τίνας;—Τὰ βιβλία λέγω, τὰ χαριζόμενα ἀπὸ τοὺς ἀλλογενεῖς εἰς τὴν δημοσίον μας βιβλιοθήκην.—Ἄλλο εἶναι βιβλία καὶ ἄλλο χρηματικὴ βοήθεια. Βιβλίου δῶρημα, τιμᾶ ἔνταυτῷ καὶ τὸν δωρητὴν καὶ τὸν λαμβάνοντα τὸ δῶρον· τὰ χρήματα δίδονται εἰς τοὺς παντάπασιν ἀπόρους. Εἰς τοσαύτην ἀπορίαν ὅτι δὲν ἔκαταντήσαμεν, εἶναι φανερόν ἀπὸ τὰς ὁποίας κάμνουσι καθημέραν συνεισφορὰς ὅσοι ἀπὸ τοὺς πλουσίους μας μὲ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πλοῦτου ἀπέκτησαν ἐντάμα καὶ τὴν ἐπιστήμην νὰ τὸν μεταχειρίζονται. Σὲ φαίνονται παράξενοι οἱ λόγοι μου· ἐπειδὴ δὲν ἤξεύρεις ἴσως πόσον εἶμαι ὑπερήφανος.—Ἵπερήφανος! Δέσποτά μου.—Μὴ νόμιζε κακὰς ὁλὰς τὰς ὑπερηφανίας. Νὰ φροντίζη τις τὰ καλὰ τῆς πατρίδος του, διὰ νὰ ἔχη νὰ καυχᾶται εἰς αὐτὰ, εἶναι ὑπερηφανία ἔπαινετή, εἶναι ἀληθὴς μεγαλοφροσύνη, τὴν

ὁποῖαν ὀλίγοι καταλαμβάνουν τί ἀξίζει. Ὅταν εἶχε τὴν μεγαλοφροσύνην ταύτην ἡ Ἑλλάς, ἐκατέρωθωσεν ὅσα θαύματα μανθάνομεν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν· ἀφοῦ τὴν ἔχασεν, ἐγεμίσθη ἀπὸ ἀνδράποδα, τῶν ὁποίων αἱ γλῶσσαι ἐγειναν κολακείας ἐργαστήρια, καὶ αἱ χεῖρες ἔτοιμα δοχεῖα εἰς τὰς δωροδοκίας τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Ῥωμαίων. Ἀνάστασιν Ἑλλάδος φωνάζομεν ὅλοι, καὶ καυχώμεθ' εἰς αὐτήν, καὶ ὁμως ἂν ἐρωτηθῶμεν, πολλὰ ὀλίγοι ἀπὸ μᾶς ἐξεύρουν ἀκόμη τί σημαίνει, καὶ μὲ ποῖα μέσα δύναται νὰ γενῆ ἡ ἀνάστασις.

Ἐδῶ ἔκοψε τὸν λόγον ὁ Θέων, ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἐμέλλε νὰ καταβῆ εἰς τὴν πόλιν, νὰ ἐπισκεφθῆ τὰ νεωστὶ ἐλθόντα βιβλία ἀπὸ τὴν Εὐρώπην. Σ' ἔγραφα καὶ ἄλλοτε, φίλε, μὲ πόσῃ προθυμίαν τρέχει πρὸς τὴν πόλιν ὁσάκις μάθη κατευόδιον νέων βιβλίων, καὶ μὲ πόσῃ χαρὰν ἐπιστρέφων μου διηγεῖται τὴν αὐξησιν τῆς δημοσίου μας βιβλιοθήκης, ἡ ὁποία μὰ τὴν ἀληθειαν ἤρχισε νὰ γίνηται ἀξιόλογος. Ἀφοῦ ἐπέστρεψεν, ἦλθε τρέχων εἰς ἐμὲ πρὶν ὑπάγη εἰς τὸν οἶκόν του. Δὲν ἐξεύρεις; μὲ λέγει μεταξὺ τῶν βιβλίων ἴδα καὶ δωρήματα τῶν ἀλλογενῶν σοφῶν· ἀλλ' ὅ,τι μάλιστα μ' εὐχαρίστησεν εἶναι τοῦ . . . τοῦ . . . μου ἔφυγε τὴν μνήμην τόνομα, ὅστις ἐσυνώδευσε τὸ χαριζόμενον βιβλίον μὲ ἰδιόχειρον ἐπιστολὴν τοῦ πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ γυμνασίου. Δὲν ἐμπορεῖς νὰ φαντασθῆς πόσον εὐφρανε τὴν ψυχὴν μου ἡ ἐπιστολή.—Προξενεῖ βεβαία τιμὴν μεγάλην εἰς τὸν γράψαντα.—Καὶ πολὺ μεγαλειτέραν εἰς ἡμᾶς. Ἐξεύρεις φίλε, τί σημαίνει ἡ ἐπιστολή;—Τί;—Ὅτι δὲν διστάζουσι πλέον οἱ σοφοὶ τῆς Εὐρώπης περὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος.—Ἀς γνωρίζωμεν τὴν χάριν εἰς τοὺς σπαρμένους εἰς τὰ γυμνάσια τῆς Εὐρώπης νέους μας· ἡ σπουδὴ νὰ φωτισθῶσι, καὶ ἡ χρηστοθήειά των ἠφάνισαν τὰς κακὰς τῶν Εὐρωπαίων προλήψεις, καὶ τοὺς ἐπληροφόρησαν, ὅτι εἰς τὸ ὅποιον ἠρχίσασμεν νὰ τρέχωμεν τῆς παιδείας στάδιον, κίνδυνος δὲν εἶναι πλέον νὰ ὀπισθοποδίσωμεν.—Νὰ ὀπισθοποδίσωμεν!

Τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθῶν
ἡ γῆ νὰ σχίσῃ νὰ μὲ καταπιῇ, πρὶν ἰδῶ τοιαύτην καὶ τοσαύτην χαταισχύνην τοῦ γένους μου! Τὸν ὅποιον ὁμως κάμνεις ἔπαινον τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος, ἐπεθύμου νὰ μάθω ἂν ἀληθῶς πρέπη εἰς ὅλους. Δὲν εὐρίσκονται τάχα μεταξὺ των καὶ νέοι, ἐξοδεύοντες τὸν καιρὸν εἰς πράγματα, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν ἐλπίζεται καμμία ὠφέλεια διὰ τὴν Ἑλλάδα; Ἄ! ἂν τοὺς ἔβλεπα παρῶν παρόντας! εἰς πᾶσαν ἀπάντη-

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Εν Σμύρνη παρά τοῖς Συντάκταις, καὶ παρά τῷ Βι-
 βλιοπώλῃ Κυρίῳ Ι. Μάγνητι.
 Εν Κωνσταντινουπόλει, παρά τοῖς Βιβλιοπώλαις Κ.
 Σ. Ἀνδρεάδῃ, καὶ Ν. Δεπάστῃ.
 Εν Ἀθήναις, παρά τῷ βιβλιοπώλῃ Κ. Ἐμμ. Γεωργίου.
 Εν Φιλιππουπόλει, παρά τῷ Βιβλ. Κ. Δ. Ἀγγελίδῃ.
 Εν Ἀδριανουπόλει, παρά τῷ Κυρ. Κ. Τσιμπούλῳ.
 Εν Κυθωνίαις, παρά τῷ Κυρ. Κ. Πανταζοπούλῳ.
 Εν Κεσιανίῳ, παρά τῷ Ἑλληνοδ. Κ. Γρηγοριάδῃ.
 Εν Σύρῳ παρά τῷ Ἑλληνοδιδασκ. Κ. Γ. Κουμτζέλη.
 Εν Καλλιπόλει, παρά τῷ Κ. Α. Σιδερίδῃ.
 Εν Χίῳ παρά τῷ Κυρ. Ν. Πουλάκῃ.
 Εν Ἰεραλίᾳ, παρά τῷ Κ. Η. Περδικίδῃ.
 Εν Μιτυλήνῃ, παρά τῷ Κυρ. Γ. Γρηγοριάδῃ.
 Εν Κερκύρα παρά τῷ ἐλλογίμῳ Κυρ. Ι. Ῥωμανῷ.
 Εν Ζακύνθῳ, παρά τῷ Κυρ. Μ. Βερτέλῃ.
 Εν Κυθήροις παρά τῷ Κυρ. Α. Βαρθαρίῳ.

Εν Θεσσαλονίκῃ, παρά τῷ Κυρ. Ι. Ηαιονίδῃ Ἱατρῷ.
 Εν Ἰωαννίνοις, παρά τῷ ἱεροδ. Σωφρονίῳ Νικολάου.
 Εν Κρήτῃ παρά τῷ Κυρ. Α. Πλούμ.
 Εν Μυκηνσίᾳ παρά τῷ Κυρ. Π. Βουρελάκῃ.
 Εν Βουούλλοις, παρά τῷ Σχολάρχῃ Κ. Γ. Μ. Ῥαζῆ.
 Εν Ἀκροπέδῳ (Βουρνοβᾶ) παρά τῷ Κυρίῳ Ν. Γ.
 Σταμπολῇ.
 Εν Ἀλεξανδρείᾳ παρά τῷ Κυρίῳ Θεολόγῃ, Διευθυν-
 τῇ τοῦ Ἑλλ. Ταχυδρομείου.
 Εν Νέᾳ Ἐφέσῳ πρὸς τῷ Κυρίῳ Δ. Συνεφεῖ.
 Εν Ἰθάκῃ παρά τῷ ἐλλογ. Κυρίῳ Ι. Καραβία.
 Εν Κεφαλληνίᾳ πρὸς τῷ Κυρίῳ Κ. Δαρμάρῳ Τελώνῃ.
 Εν Αἴνῳ παρά τῷ Κυρίῳ Μ. Σαμουηλίδῃ.
 Εν Βῶλῳ παρά τῷ Κυρίῳ Παπαγιαννοπούλῳ.
 Εν Κύπρῳ παρά τῷ Ἐξ. Κυρίῳ Π. Βοντιτσάνῳ.
 Εν Μασσαλίᾳ παρά τῷ Κυρίῳ Φ. Βουτσινῆ.
 Εν Σάμῳ παρά τῷ Κυρίῳ Μ. Καψάλῃ.
 Εν Ἀτταλείᾳ παρά τῷ Κυρίῳ Ν. Δανιήλογλου.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀπανταχοῦ ἀνταποκριταὶ ἡμῶν ἵνα ἐπισπεύσωσι τὴν εἰσπράξιν τῶν καθυστερουσῶν μέ-
 χρι τοῦδε συνδρομῶν, καὶ ἀποστείλωσιν ἡμῖν αὐτὰς ὅσον τάχιστα.

Ἡ Νέα Ἀποθήκη ἀγοράζει τὸ Ζ'. Η'. καὶ Θ'. αὐτῆς φυλλάδιον.

Οἱ προμηθεύοντες πρὸς τὴν Ἀποθήκην δέκα συνδρομητὰς, προκληρόντοσ τὴν ἑξαμηνιαίαν συνδρομὴν,
 καὶ ὑποχρεουμένους εἰς ἑτησίαν, λαμβάνουσιν ἀπὸ ἐν ἀντίτυπον δωρεάν.

Αἱ πρὸς τὴν Νέαν Ἀποθήκην ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ ἐπιγράφωνται πρὸς τὸν κρατοῦντα τὴν ἀλληλογραφίαν
 αὐτῆς Κ. Γ. Α. Κασιμάτην· νὰ συσταίνωνται δὲ εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κυρίου Ι. Μάγνητος, καὶ νὰ στεί-
 λωνται ἐλεύθεραί τέλους ταχυδρομικοῦ.

Ἡ Ἀποθήκη ἀναγγέλλει εἰς τὸ ἐξώφυλλον αὐτῆς περὶ παρτὸς ἐκδομένου νέου βιβλίου, ὅταν ἀποσταλῇ
 πρὸς τοὺς Συντάκτας ἐν ἀντίτυπον δωρεάν. Καταχωρεῖται καὶ Ἀγγελίᾳ εἰς τὸ ἐξώφυλλον πρὸς ἅ γρ. τὸν
 σίχον.

Οἱ θέλοντες νὰ γίνωσι συνδρομηταὶ τῆς Νέας Ἀποθήκης θέλουσι λαμβάνει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Α'. φυλλαδίου
 ἐκτὸς τοῦ Ζ'. Η'. καὶ Θ', τὰ ὁποῖα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐλλείπουσιν, ἀλλ' ὑποσχόμεθα, ὅτι θέλομεν τὰ ἀναπληρώσει
 κατόπιν ὁποσδήποτε.

Ἐκαστος συνδρομητῆς εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀποδόσεως τῆς αὐτοῦ συνδρομῆς ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ἔντυπον γραμ-
 μάτιον ὑπογεγραμμένον παρά τοῦ Ταμίου τῆς Ἀποθήκης, ἢ παρά τοῦ οἰκείου ἀνταποκριτοῦ ἄλλως δὲν δικαι-
 οῦται νὰ ἀποποιηθῇ τὴν πληρωμὴν.

Κύριε Π. Βουρελάκῃ εἰς Μαγνησίαν, ἐλάβομεν τὰς συνδρομὰς τῆς Β'. ἑξαμηνίας.

Κύριε Δ. Συνεφεῖ εἰς Νέαν Ἐφεσον. Παρακαλεῖσθε νὰ εἰσπράξῃτε καὶ τὰς λοιπὰς συνδρομὰς.

Κύριε Παπαγιαννοπούλε εἰς Βῶλον. Παρακαλεῖσθε νὰ εἰσπράξῃτε τὰς ἑτησ. συνδρομὰς.

Κύριε Σαμουηλίδῃ εἰς Αἴνον. Παρακαλεῖσθε νὰ εἰσπράξῃτε τὰς αὐτόθι συνδρομὰς.

Κύριε Κ. Τσιμόπουλε, παρακαλεῖσθε νὰ μᾶς ἐμβάσῃτε τὰς συνδρομὰς.

Συνεπεῖα τῆς ἀρίστης ὑποδοχῆς ἧς ἔτυχεν, ὡς εἶπετο, ἀπανταχοῦ παρά τῆς λογίσις καὶ διδασκάλοις τῆς
 Γαλλικῆς ἢ Ἀγγελίας περὶ ἐκδόσεως τῆς ἀπὸ πᾶσαν τὴν σοφὴν Εὐρώπην περιφήμου Μεθόδου τοῦ σοφοῦ Καθη-
 γητοῦ Ahn, τὸ βιβλίον ἤδη ἤρξατο ἐκτυπούμενον. Καθ' ἃ δὲ εἶχομεν εἰπεῖ ἐν τῇ ἀγγελίᾳ ἡμῶν ἡ μέθοδος
 ἔμελλε νὰ διαιρηθῇ εἰς δύο βιβλία, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἅμα ἐκδοθείσης τῆς ἀγγελίας περιῆλθεν εἰς γνῶσιν ἡμῶν ὅτι
 καὶ τρίτον βιβλίον ὑπάρχει τοῦ ἰδίου συγγραφέως πρὸς χρῆσιν τῶν γυμνασίων καθ' ὅμοιον τρόπον συντεταγμέ-
 νον διὰ ταῦτα τὰ μὲν δύο πρῶτα βιβλία συμπύσσουμεν εἰς ἓν, ὡς δεῦτερον δὲ βιβλίον θέλομεν ἐκδόσει τὸ διὰ
 τὰ γυμνάσια προωρισμένον ἐκεῖνο, ὥστε θέλομεν δῶσει εἰς τοὺς συνδρομητὰς ἡμῶν ὕλην διπλάσιαν τῆς ἀγγελ-
 θέσεως ἐν τῇ Ἀγγελίᾳ ἡμῶν, διὸ παρακαλοῦνται ὅσοι τυχὸν ἔχουσιν Ἀγγελίας τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Μεθόδου, νὰ
 ἀποστείλωσιν αὐτὰς ὅσον τάχιον εἰς τὸν ἐκδότην.